

Prognos

Statens budget och de offentliga finanserna

September 2024

Publikationen kan laddas ner
från ESV:s webbplats esv.se.

Datum: 2024-09-17

Dnr: 2024-01200

ESV-nr: 2024:44

Copyright: ESV

Sammanfattning

Svensk ekonomi är i lågkonjunktur och BNP har inte ökat på närmare tre år. Arbetsmarknaden vänder trots det uppåt igen under året. Nästa år blir tillväxten starkare och arbetslösheten faller tillbaka. Lågkonjunkturen och ett kapitaltillskott till Riksbanken bidrar till att den offentliga sektorns finansiella sparande visar ett underskott på strax under 110 miljarder kronor i år. Underskottet blir störst i staten där utgifterna ökar betydligt mer än inkomsterna. Det strukturella sparandet ligger under målnivån för överskottsmålet i år men stärks nästa år. Den offentliga skulden är lägre än skuldankaret samtliga år.

Konjunkturen i Sverige bedöms ha bottnat. Eftersom inflationen har sjunkit tillbaka och ligger nära inflationsmålet så fortsätter Riksbanken med räntesänkningar under året. Det stimulerar efterfrågan i ekonomin. Den **svenska BNP-tillväxten** blir 0,7 procent i år men nästa år blir tillväxten högre. På arbetsmarknaden sker en vändning och arbetslösheten minskar från 8,2 procent i år till 7,6 procent nästa år. Folkbokföring av ukrainska flyktingar höjer arbetskraften och sysselsättningen 2025 men effekten är liten (se faktarutan Folkbokföring av personer som flytt från Ukraina nedan).

Den offentliga sektorns **skatteintäkter** ökar mer än förra året. Mervärdesskatten ökar, om än måttligt. Stigande tillgångspriser gör att intäkterna från kapitalskatterna ökar igen efter att ha minskat förra året. I år sjunker sysselsättningen vilket gör att intäkterna från skatt på arbete, som står för mer än hälften av skatteintäkterna, bromsar in. Nästa år ökar den offentliga sektorns skatteintäkter något mer än i år när aktiviteten i ekonomin tilltar.

De **takbegränsade utgifterna** ökar mycket i år, bland annat till följd av de utgiftsökningar som lagts fram i den beslutade budgeten för 2024. De senaste två årens höga inflation bidrar också, eftersom utgifterna påverkas av inflationen med en viss eftersläpning. Nästa år ökar de takbegränsade utgifterna inte lika mycket som i år. Det beror på att bidraget från inflationen inte blir så stort som i år, men också på att prognosen ännu inte beaktar budgeten för 2025.

Den offentliga sektorns finansiella sparande försvagas kraftigt och visar ett underskott på 109 miljarder kronor i år. I staten vänds ett litet överskott förra året till ett stort underskott i år då utgifterna ökar betydligt mer än inkomsterna. Ett kapitaltillskott till Riksbanken på 25 miljarder kronor bidrar till att sänka sparandet. Förra årets kraftiga utgiftsökning i kommunsektorn, vilken bidrog till ett stort underskott, dämpas i år men underskottet blir ändå nästan lika stort som förra året. Ålderspensionssystemet visar däremot ett överskott.

Nästa år stärks sparandet i den offentliga sektorn. Förstärkningen sker i såväl staten som kommunsektorn och ålderspensionssystemet. Inkomsterna ökar mer när aktiviteten i ekonomin tar fart och utgifterna ökar samtidigt mindre, men sammantaget visar sparandet fortfarande underskott. **Statens budgetsaldo** visar ett underskott som är större än i det finansiella sparandet i år.

Det strukturella sparandet, det vill säga det finansiella sparandet rensat för påverkan av konjunkturen, försvagas och ligger under överskottsmålet i år. Nästa år stärks det strukturella sparandet och ligger då över men nära målnivån. Det ska dock noteras att förslagen i den kommande budgetpropositionen för 2025 inte är medräknade (se

metodrutan längre ner). Regeringen har kommunicerat att den vill genomföra ofinansierade reformer motsvarande ca 60 miljarder kronor, nästan 1 procent av BNP, vilket gör att sparandet sannolikt kommer att bli väsentligt lägre än i vår prognos.

Regeringen har också kommunicerat att ramen för det militära stödet till Ukraina, 75 miljarder kronor för perioden 2024–2026, inte ska tränga ut andra reformer som regeringen anser nödvändiga och att det blir en **avvikelse från överskottsmålet**. Finanspolitiska rådet har kommenterat att ett undantag av detta slag bör beslutas i brett politiskt samförstånd, annars kan det urholka ramverkets styrande funktion. ESV instämmer i Finanspolitiska rådets bedömning. Se kapitlet De budgetpolitiska målen.

Maastrichtskulden stiger i år som en följd av den svaga konjunkturen och stora underskott. Ökningen sker huvudsakligen i staten, men även kommunsektorns del av skulden stiger. Nästa år fortsätter skulden att stiga i nivå, men till följd av en högre tillväxt i ekonomin så sjunker den i förhållande till BNP. Maastrichtskulden ligger under skuldankaret hela prognosperioden.

Jämfört med föregående prognos har BNP-tillväxten sänkts något i år, men höjts nästa år. Konjunkturbilden är ungefär densamma. KPI är nedreviderat 2024–2025. Det är små revideringar av skatteintäkterna 2023–2026. Utgifterna har reviderats upp i år, främst till följd av att Riksbanken ska få ett kapitaltillskott, men ner för övriga år i prognosperioden. Sammantaget har sparandet i den offentliga sektorn reviderats ner 2024, men upp 2025.

Tabell 1 Prognosen i siffror

Prognosen i siffror	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP, fasta priser, kalenderkorrigerad, procentuell utveckling	1,5	-0,1	0,7	2,0	2,7	1,6
Finansiellt sparande i offentlig sektor, miljarder kronor	60	-39	-109	-3	63	119
Finansiellt sparande i offentlig sektor, procent av BNP	1,0	-0,6	-1,7	0,0	0,9	1,6
Strukturellt sparande i offentlig sektor, procent av potentiell BNP	0,3	0,4	-0,1	0,5	1,0	1,6
Statens budgetsaldo, miljarder kronor	164	19	-122	-9	41	103
Maastrichtskuld, procent av BNP	33,8	31,7	33,9	33,2	31,3	28,8

Källa: SCB och ESV

Faktaruta Folkbokföring av personer som flytt från Ukraina

EU-kommissionen har förlängt det s.k. massflyktsdirektivet till och med 4 mars 2026. Det innebär att Skatteverket kan folkbokföra personer från Ukraina som varit i Sverige i minst två år och planerar att stanna. Migrationsverket uppskattar att det är knappt 30 000 ukrainska flyktingar som kan folkbokföras under 2024. I samband med folkbokföringen skrivs de ut ur Migrationsverkets mottagningssystem och blir i stället kommunmottagna. Det innebär bland annat att de omfattas av etableringsprogrammet. Sammantaget leder det bland annat till minskade utgifter inom utgiftsområdet Migration och ökade utgifter inom Integration och jämställdhet.¹

De kommer också att inkluderas i den statistik som baseras på registret över totalbefolkningen (RTB). Det innebär att de till exempel kommer att räknas med i den arbetsföra befolkningen i arbetskraftsundersökningarna (AKU). ESV:s bedömning är att antalet personer i befolkningen 15–74 år ökar med omkring 19 000 personer 2025. Vi bedömer att ca 10 000 personer har ett arbete och räknas som sysselsatta i

¹ Mer information om förlängningen av massflyktsdirektivet och folkbokföringen av personer från Ukraina finns på Migrationsverkets respektive Skatteverkets hemsida.

statistiken och därmed i arbetskraften. De som inte har arbete bedömer vi står utanför arbetskraften, till exempel därför att de studerar eller är ensamstående med små barn. Därför påverkas antalet arbetslösa i mindre utsträckning. Sammantaget blir såväl den arbetsföra befolkningen som arbetskraften och antalet sysselsatta högre på lång sikt.

Statistiska produktionsmått, som till exempel BNP, kommer däremot inte påverkas när folkbokföringen sker. Det beror på att den typen av statistik inte är individbaserad utan samlas in från juridiska personer som företag och offentliga verksamheter. Produktionen som utförs av de som arbetar i dagsläget är därmed redan inkluderad i statistiken.

Metodruta

Principer och metoder för ESV:s prognos

För att kunna tolka Ekonomistyrningsverkets (ESV:s) prognoser och förstå hur de skiljer sig från prognoser från andra prognosinstitut är det viktigt att känna till ESV:s principer och metoder.

ESV:s prognos – ett underlag för politiska beslut: ESV:s prognos ska vara ett beslutsunderlag för den ekonomiska politiken. Prognosen omfattar hela samhällsekonomin, med fokus på inkomster och utgifter för den offentliga sektorn. Nyckelaggregaten i beräkningarna är statens budgetsaldo och det finansiella sparandet i den offentliga sektorn samt den offentliga skuldsättningen. Prognosen omfattar innevarande år och de följande tre åren.² Prognosen baseras på gällande regler samt förslag och tydliga aviseringar om framtida finanspolitik som regeringen har presenterat i den senaste budgetpropositionen.³ ESV gör inga antaganden om ny finanspolitik, vilket är en viktig skillnad mot flera andra prognosinstitut. Det innebär att även om regeringen kommunicerat olika förslag inför en kommande budgetproposition så beaktas förslagen inte i ESV:s septemberprognos. Den ska i stället ses som ett scenario för hur ekonomin och de offentliga finanserna skulle utvecklas utan ny finanspolitik, och därmed hur stort eller litet utrymme är för ofinansierade reformer.

Makroekonomi: Prognosen för hur svensk ekonomi utvecklas är grunden för beräkningarna för de offentliga finanserna. För innevarande och nästa år är makroprognosen en konjunkturprognos som fångar efterfrågan i ekonomin. Därefter baseras prognosen i stället på ekonomins utbudssida. Produktion och sysselsättning antas då konvergera mot den uppskattade potentialen i svensk ekonomi, givet finanspolitiken i den senaste budgeten. Potentialen beror i stor utsträckning på demografin och produktivitetsutvecklingen i ekonomin. På längre sikt, vanligen slutåret i beräkningen, antas den cykliska variationen ha upphört och resursutnyttjandet vara normalhögt (varken hög- eller lågkonjunktur). Produktion och sysselsättning är då i nivå med potentialen.

Inkomster i offentlig sektor: Skatteintäkterna har en stark koppling till makroekonomin, eftersom de stora skattebaserna i hög grad samvarierar med BNP-utvecklingen. Därtill kan regeländringar få stor påverkan på intäkterna. ESV:s beräkningar på längre sikt visar som regel ungefär oförändrade skatteintäkter som andel av BNP.

Utgifter i staten: Utgifterna i staten påverkas inte i lika stor utsträckning som skatteintäkterna av hur makroekonomin utvecklas. Vissa utgifter påverkas inte alls utan är helt budgetstyrda, medan andra är regelstyrda och påverkas av makro- och volymutvecklingen inom respektive område. Därtill finns utgifter som både är budgetstyrda och påverkas av pris- och löneutvecklingen, exempelvis myndigheternas förvaltningsutgifter. ESV:s prognosmetod om oförändrad finanspolitik i förhållande till den senaste budgeten innebär att utgifterna på längre sikt tenderar att minska som andel av BNP eftersom det förutsätts att inga nya utgiftshöjande beslut tillkommer. Det beror främst på att budgetpraxis är att vissa utgifter är nominellt oförändrade efter aktuellt budgetår. Det gäller exempelvis som regel de generella statsbidragen till

² I novemberprognosen läggs ett nytt prognosår till, så i den rapporten är det fyra prognosår. För skatteintäkterna är prognosperioden alltid lite längre eftersom att utfallen fastställs först två år efter innevarande år.

³ Därtill tar ESV hänsyn till budgetpåverkande förslag i andra propositioner, exempelvis i vårpropositionen och i ändringsbudgetar för innevarande år.

kommunerna. Andra budgetstyrda utgiftsanslag räknas i budgeten upp enligt regeringens prioriteringar även för kommande år, till exempel utgifterna för försvar och infrastruktur. Vår prognos för dessa utgifter visar hur vi räknar med att de budgeterade medlen kommer att utnyttjas. De statliga myndigheternas förvaltningsutgifter räknas schablonmässigt upp med pris- och löneutvecklingen, justerat med ett produktivitetsavdrag. Därutöver kan budgeten för ett förvaltningsanslag förändras till följd av att myndighetens uppdrag ändras. Även vissa regelstyrda utgifter tenderar att minska som andel av BNP över tid givet vår prognosmetod att utgå från den senaste budgeten. Exempelvis beräknas utgifterna för barnbidrag utifrån gällande (eller föreslagen) nivå på barnbidraget.

Kommunsektorn: Prognosen utgår från att kommunsektorn klarar balanskravet. Givet antagandet om oförändrad finanspolitik hålls skattesatserna oförändrade och de generella statsbidragen räknas upp enligt den senaste budgeten, vilket för kommande år ofta innebär en obefintlig eller endast måttlig uppräknings. De kommunala konsumtionsutgifterna anpassas till de beräknade inkomsterna med balanskravet som restriktion, vilket vanligen leder till lägre volymökningar än vad som är demografiskt motiverat.

Finansiellt sparande: ESV:s prognosmetod om oförändrad finanspolitik påverkar beräkningen av den offentliga sektorns finansiella sparande. Metoden innebär en gradvis förstärkning av sparandet, en ”automatisk budgetförstärkning”⁴ utan att några särskilda beslut behöver fattas, eftersom inkomsterna vanligen ökar snabbare än utgifterna (se ovan). Prognosen visar vilket finanspolitiskt utrymme som finns, givet att överskottsmålet nås, och ska inte tolkas som det mest sannolika utfallet. Många andra prognosinstitut gör egna antaganden om framtida finanspolitik vilket innebär att deras prognoser inte är direkt jämförbara med ESV:s prognoser.

---

⁴ Se ESV:s publikation Automatisk budgetförstärkning – ABF (ESV 2021:43).

Innehåll

Sammanfattning	3
Makroekonomisk utveckling.....	9
Den offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget.....	15
Utgifter	25
Finansiellt sparande och budgetsaldo.....	29
Den offentliga skulden.....	34
De budgetpolitiska målen.....	37
Revideringar sedan juniprognosen.....	41
Beslut, förslag eller aviseringar som inte har beaktats i prognosen	46
Tabellbilaga	47
Kontaktpersoner	51

Makroekonomisk utveckling

Konjunktoren i Sverige bedöms ha nått botten och nästa år väntas tillväxten bli starkare. Riksbanken fortsätter att lätta på penningpolitiken eftersom inflationen har sjunkit tillbaka och är i linje med inflationsmålet. Arbetsmarknaden vänder uppåt igen under året och arbetslösheten faller tillbaka nästa år.

Återhämtning i svensk ekonomi nästa år

Svensk ekonomi är inne i en lågkonjunktur och BNP i fasta priser kommer i stort sett vara oförändrad från slutet av 2021 till slutet av 2024. Hushållens konsumtion och investeringarna är till och med på en lägre nivå än i slutet av 2021. Den svagare efterfrågan i ekonomin syns också på arbetsmarknaden och arbetslösheten har stigit. Men inflationen har dämpats tydligt och är nu lägre än inflationsmålet och räntorna har börjat sänkas. Vissa utfall och de flesta indikatorer har också vänt upp från bottennivåerna och utsikterna har ljusnat, även om indikatorerna inte entydigt pekar på att tillväxten tar fart. Konsumtionen av vissa varor och tjänster har börjat stiga igen jämfört med förra året och fallet i bostadsinvesteringarna har bromsat upp. Vi väntar oss därför att hushållens konsumtion och investeringarna ökar under andra halvåret men totalt sett är BNP i stora drag oförändrad eftersom nettoexporten väntas sänka BNP.

Förutsättningarna för en återhämtning i svensk ekonomi förbättras nästa år och tillväxten tar fart. BNP ökar då betydligt mer än den trendmässiga tillväxttakten och arbetslösheten sjunker igen. Sänkta räntor ger en injektion till tillväxten. Återhämtningen i ekonomin fortsätter under 2026 och i slutet av året väntas konjunktoren vara tillbaka i ett normalläge.

Konjunkturbilden är ungefär densamma som i föregående prognos men hushållen har inte konsumerat lika mycket som väntat. BNP är därför sänkt något i år men höjd de kommande åren.

De största riskerna i prognosen är kopplade till den geopolitiska utvecklingen. Om konflikten i Mellanöstern eskalerar riskerar ytterligare störningar i leveranskedjorna uppstå, vilket kan leda till brist på varor och högre priser. Det kan också få återverkningar på den reala ekonomin. Utvecklingen av kriget i Ukraina är en annan osäkerhetsfaktor. Tillkommande handelsrestriktioner riskerar att pressa upp priserna samt dämpa handeln med utlandet. Utgången av valet i USA kan också komma att påverka den globala ekonomin.

Fortsatta räntesänkningar och en starkare krona

Inflationen har tydligt dämpats i Europa och den ekonomiska aktiviteten har bromsat in. Både Sveriges Riksbank och Europeiska centralbanken (ECB) har därmed börjat sänka styrräntorna. I Sverige väntas Riksbanken fortsätta sänka räntan under resten av året och en bit in på nästa år. Även ECB förväntas fortsätta sänka räntorna under året, men i långsammare takt, eftersom inflationen fortsätter vara något förhöjd i euroområdet. Framför allt är det tjänstepriserna som håller uppe prisökningstakten. I USA har tillväxten i ekonomin visat motståndskraft och arbetsmarknaden har länge varit stark. Den amerikanska centralbanken Federal Reserve (Fed) har därför behållit styrräntan på en hög nivå under året. De senaste månaderna har det kommit tydligare signaler som pekar på en avkyllning på den amerikanska arbetsmarknaden. Tillsammans med den lägre inflationen väntas det bidra till att Fed sänker styrräntan

flera gånger under resten av året. Sänkningarna fortsätter nästa år då Fed sänker styrräntan i fler omgångar än Riksbanken och ECB eftersom den amerikanska styrräntan bedöms ligga längre ifrån en neutral nivå.

Med förväntningar om lägre styrräntor har de långa marknadsräntorna sjunkit tillbaka från toppnivåer i slutet av förra året. Svenska långräntor är nu nere på nivåer en bra bit under de korta räntorna. Vi tror att det är tillfälligt och att de inte kommer sjunka mer i takt med styrräntesänkningarna. I stället kommer de att stabiliseras på en något högre nivå än dagens.

Den svenska kronan är fortsatt svag, men har klarat den senaste tidens större ränteskillnader mellan länder relativt bra. Vi antar att kronan kommer stärkas mot både euron och dollarn under resten av året för att gå mot ett treårigt medelvärde mot slutet av prognosperioden. Euron, som har stärkts mot dollarn under det senaste året, kommer fortsätta att stärkas något kommande år för att på motsvarande sätt gå mot en historiskt genomsnittlig växelkurs.

Hushållen ökar konsumtionen under andra halvåret

Trots att hushållens förväntningar om både den egna ekonomin och Sveriges ekonomi nu är betydligt mindre pessimistiska än för ett år sedan har konsumtionen minskat under första halvåret. Men det är ganska stor skillnad mellan olika typer av konsumtion. Det är framför allt konsumtionen av sällanköpsvaror och flertalet tjänster som har minskat. De senare ligger fortfarande en bit under nivån innan pandemin även om de har ökat mycket sedan de var som lägst. Konsumtionen av dagligvaror har ökat jämfört med förra året efter ett kraftigt fall i samband med att de reala inkomsterna minskade.

Vi väntar oss att konsumtionen tar fart under andra halvåret. Hushållen är som sagt mer optimistiska om framtiden och deras förväntningar om sin egen ekonomi är tillbaka på ungefär samma nivå som innan inflationen och räntorna steg. Företagarna inom handeln ser också ganska ljust på framtiden. De reala disponibla inkomsterna kommer också öka för många hushåll när inflationen har kommit ner på en betydligt lägre nivå och räntorna börjar sjunka. Totalt sett väntas dock de reala disponibla inkomsterna i stort sett vara oförändrade⁵ eftersom de förra året hölls uppe av höga utdelningar samt det elstöd som betalades ut till hushållen.

Sammantaget väntas konsumtionen öka svagt, men ändå mer än de disponibla inkomsterna i år. Sparkvoten minskar därmed något, efter att ha ökat förra året. En bidragande orsak till det är att användningen av elstödet sprids ut mellan åren. Nästa år ökar de reala disponibla inkomsterna mer och konsumtionen ökar då snabbt. Sparkvoten ligger kvar på ungefär samma nivå som i år.

Investeringarna är i stort sett oförändrade i år – bostadsinvesteringarna vänder upp under året

Investeringarna var tudelade förra året. Investeringarna i bostäder föll kraftigt medan flera andra investeringar ökade förhållandevis mycket. Under andra halvåret i år väntas bostadsinvesteringarna öka igen eftersom bostadspriserna har stigit, räntorna har börjat sjunka och efterfrågan vänder upp. Ett viktigt tecken på att investeringarna tar mer fart är att antalet påbörjade bostäder ökar nu igen, vilket brukar leda till ökade

⁵ Utvecklingen avser en justering av den officiella statistiken för disponibelinkomsten och sparkvoten enligt SCB:s nationalräkenskaper (NR). Där registrerades de 17,5 miljarder kronor som betalades ut i elstöd till hushållen i februari och mars 2023 som en transferering till hushållen från offentlig sektor redan 2022. Elstödet registreras i NR den period som stödet godkändes.

bostadsinvesteringar med viss eftersläpning. Som årsgenomsnitt sjunker de ändå betydligt även i år.

Andra bygginvesteringar än i bostäder ökade relativt mycket förra året, både i näringslivet och i offentlig sektor. Det förklaras bland annat av stora investeringar i teknikomställning och i försvaret samt ökade bygginvesteringar i kommuner och regioner. Bygginvesteringarna i kommunsektorn har stannat av och väntas bara öka marginellt i år, främst till följd av att både kommuner och regioner är pressade av höga kostnader. Låg aktivitet i bostadsbyggandet kräver inte heller så stora vägbyggen, vilket också bidrar. Inom staten fortsätter dock investeringarna att öka mycket, främst inom försvaret.

Investeringar i maskiner samt forskning och utveckling fortsatte att öka relativt mycket förra året. De påverkades inte i så stor utsträckning av konjunkturedgången. I år väntas de öka betydligt mindre. Sammantaget är investeringarna i stort sett oförändrade i år.

De två kommande åren ökar investeringarna igen när efterfrågan i ekonomin tar fart ordentligt och det sker en återhämtning i bostadsbyggandet. Staten bidrar också då investeringarna i försvaret fortsätter öka, men även stora investeringar i vägar och järnvägar väntas nästa år.

Tabell 2 Försörjningsbalansen

Procentuell förändring, fasta priser

Försörjningsbalansen	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Hushållens konsumtion	6,0	2,8	-2,3	0,2	2,8	3,5	2,4
Offentlig konsumtion	3,4	0,7	0,7	1,1	-0,3	-0,1	-0,1
Fasta investeringar	7,3	0,3	-1,4	-1,6	3,3	4,9	2,6
Lager ¹	0,4	1,2	-1,4	0,2	0,2	0,1	0,1
Export	11,9	6,2	3,2	1,9	2,3	3,6	3,4
Import	12,8	9,7	-1,1	1,0	3,4	3,7	3,5
Nettoexport ¹	0,1	-1,2	2,3	0,5	-0,4	0,1	0,1
BNP	5,9	1,5	-0,3	0,6	1,8	3,0	1,9
BNP, kalenderkorrigerad	5,8	1,5	-0,1	0,7	2,0	2,7	1,6

¹Förändring i procent av BNP föregående år.

Källa: SCB och ESV

Nettoexporten ger ett positivt bidrag till BNP i år

Tillväxten för flera av Sveriges viktigaste exportländer är fortfarande dämpad och svensk export ökar svagt i år. Utvecklingen tyngs även av vinterns urspårningar på Malmbanan, vilka orsakade omfattande leveransproblem för LKAB. Till följd av det minskade råvaruexporten kraftigt under årets första kvartal och även den totala varuexporten minskade. Under vår och sommar har det rått kapacitetsbrist på samma sträcka, vilket gett upphov till ytterligare problem. Varuexporten ökade ändå rätt så starkt under det andra kvartalet, men i årstakt blir utvecklingen mycket svag och varuexporten väntas i år ligga kvar på ungefär samma nivå som i fjol. Efter de senaste årens starka tillväxt bromsar tjänsteexporten in i år, men tillväxten blir ändå förhållandevis god.

Importen utvecklas svagare än exporten i år och nettoexportens bidrag till BNP blir därmed positivt i år också, efter förra årets mycket stora bidrag till tillväxten. Tjänsteimporten utvecklas i ungefär samma takt som tjänsteexporten, men varuimporten minskar för andra året i rad.

Nästa år ökar både exporten och importen snabbare än i år då efterfrågan väntas ta fart både i Sverige och i flera av våra största exportländer. Nettoexportens bidrag till BNP blir dock negativt eftersom importen växer mer än exporten. Exporten av varor återhämtar sig förvisso, men i årstakt växer tjänsteexporten betydligt svagare än i år, samtidigt som varuimporten ökar igen.

Den offentliga konsumtionen ökar förhållandevis mycket

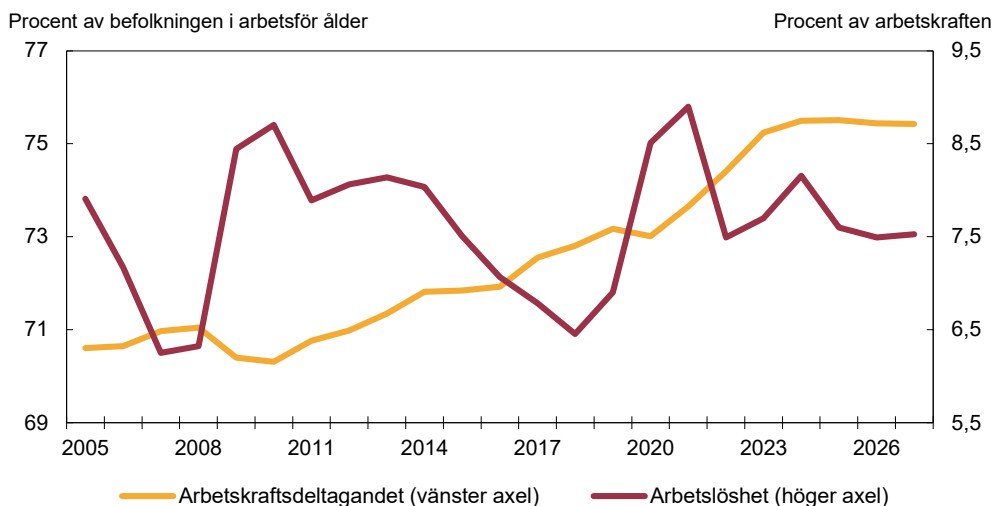
Kommunal konsumtion ökar förhållandevis starkt i år, trots att skatteintäkterna ökar långsamt samtidigt som kommuner och regioner är pressade av höga kostnader. Ett antal kommuner och regioner kompenserar för detta genom att utnyttja resultatutjämningsreserven. Några antas också åberopa synnerliga skäl för att avvika från balanskravet vilket gör att konsumtionen ändå kan öka en del i år, i alla fall i kommunerna. I regionerna väntas konsumtionen minska i volym (se avsnittet om finansiellt sparande i kommunsektorn). I staten ökar konsumtionen starkt, framför allt till följd av stora utgiftsökningar inom försvaret.

Vändning på arbetsmarknaden

Som en följd av den lägre aktiviteten i ekonomin har arbetsmarknaden försvagats. Arbetslösheten har stigit och blir 8,2 procent i år. En vändning sker emellertid redan i år. Från och med det andra kvartalet växer sysselsättningen igen, om än i måttlig takt. Det är i den offentliga sektorn som både antalet arbetade timmar och sysselsättningen ökar. I näringslivet drivs ökningen i produktionen av högre produktivitet och antalet arbetade timmar minskar i år.

Nästa år stiger sysselsättningen snabbare. Folkbokföring av ukrainska flyktingar ger en statistisk effekt som bidrar till att höja sysselsättningen något (se faktarutan Folkbokföring av personer som flytt från Ukraina). Det är främst i näringslivet som sysselsättningen ökar. Samtidigt som sysselsättningen ökar så bromsar ökningen i arbetskraften in. Båda faktorerna bidrar till att arbetslösheten faller tillbaka.

Arbetskraftsdeltagandet har ökat trendmässigt under lång tid och är på en hög nivå både historiskt och internationellt sett. Framöver finns inte samma potential för arbetskraften att öka. Det beror på att demografiska faktorer verkar nedåt samtidigt som det är färre strukturella faktorer, såsom beteendeförändringar och effekter av regelförändringar, som verkar uppåt. Arbetskraftsdeltagandet i åldern 15–74 år planar därför ut på omkring 75 procent från och med i år.

Diagram 1 Arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet

Källa: SCB och ESV

Sysselsättningsgraden, dvs. antalet sysselsatta i relation till befolkningen i arbetsför ålder, har länge varit hög bland inrikes födda medan den varit väsentligt lägre bland utrikes födda. Skillnaden har emellertid minskat och före den nuvarande lågkonjunkturen skiljde det bara några procentenheter mellan inrikes respektive utrikes föddas sysselsättningsgrad. Liksom med arbetskraftsdeltagandet bedömer vi att det framåt inte finns så stor potential att öka sysselsättningsgraden som det funnits tidigare. Sysselsättningen växer därför i måttlig takt fram till 2027.

Reallönerna ökar igen efter att ha fallit två år i rad

Löneökningstakten steg förra året eftersom en stor del av arbetsmarknaden fick betydligt högre löneavtal jämfört med de som gällde 2020–2022. De steg dock inte lika mycket som inflationen och reallönerna minskade för andra året i rad. De halkade därmed ner till strax under 2015 års nivå. I år är den genomsnittliga avtalshöjningen något högre än förra året även om höjningen från andra kvartalet är lägre än den höjning som skedde motsvarande kvartal förra året. Löneglidningen blir också högre. Den har stigit något de senaste månaderna. Men vi bedömer att den dämpas under året som en följd av att arbetsmarknaden har försvagats, vilket brukar påverka löneutvecklingen med viss eftersläpning. I år ökar lönerna mer än inflationen igen och en viss återhämtning av tappet i reallöner sker. De kommande åren ökar lönerna mindre än i år då inflationen är lägre och inte pressar upp lönerna i samma utsträckning. Reallönerna väntas fortsätta stiga de kommande åren, men det dröjer till 2027 innan de är tillbaka på samma nivå som innan det kraftiga fallet 2022–2023.

Trots att lönerna ökar i ungefär samma takt i år som förra året så växer lönesumman långsammare eftersom ökningen i antalet arbetade timmar är betydligt lägre. Nästa år ökar antalet arbetade timmar och därmed lönesumman snabbare igen.

Tabell 3 Vissa nyckeltal för svensk ekonomi

Procentuell förändring om inget annat anges

Vissa nyckeltal för svensk ekonomi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Sysselsatta	0,7	3,1	1,4	-0,1	1,1	0,4	0,3
Sysselsättningsgrad, nivå ¹	67,1	68,8	69,4	69,3	69,8	69,8	69,7
Arbetslöshet, nivå ²	8,9	7,5	7,7	8,2	7,6	7,5	7,5
Arbetade timmar, kalenderkorr. värden	2,3	3,1	1,4	0,0	0,9	0,4	0,3
Timlön, KL	2,6	2,7	3,7	3,9	3,6	3,6	3,6
Lönesumma	6,2	6,7	5,3	4,3	4,5	4,1	4,0
KPIF ³	2,4	7,7	6,0	2,0	1,9	2,0	2,0
KPI	2,2	8,4	8,5	2,8	0,1	2,0	2,0
Styrränta ⁴ , värde vid årets slut	0,00	2,50	4,00	2,75	2,25	2,25	2,25

¹Procent av befolkningen 15-74 år.²Procent av arbetskraften.³KPI med fast ränta.⁴Procent.

Källa: SCB och ESV

Inflationen nära inflationsmålet

Inflationen har dämpats betydligt och de tre senaste månaderna har inflationstakten enligt KPIF, dvs. KPI exklusive ränteförändringar, legat under 2 procent.

Energipriserna har bidragit till att dämpa inflationen med ungefär 1 procentenhet.

Exklusive energi är inflationen något högre än 2 procent.

Elpriserna är för närvarande på en låg nivå. Vi räknar med att de kommer ligga något högre framöver. Nivån är i genomsnitt lägre än förra året och sänker därmed inflationstakten. Drivmedelspriserna bidrar också till att inflationen minskar i år. Det är främst en följd av att priset på diesel sänktes i början av året när reduktionsplikten sänktes. Oljepriset, i kronor, som annars styr utvecklingen av drivmedelspriserna, har legat relativt stilla under det senaste året.

Prisökningarna har bromsat in för de flesta varor och tjänster och ligger nu i linje med inflationsmålet. I år ligger dock inflationen exklusive energi fortfarande en bit över inflationsmålet mätt som årsgenomsnitt. Det beror bland annat på relativt stora hyreshöjningar. Även avgifterna för vatten och avlopp m.m. har höjts relativt mycket, som en eftersläpning av höga kostnader och höga räntor förra året. Hyrorna väntas höjas mycket även nästa år.

Inflationstakten enligt KPIF väntas ligga strax under 2 procent under andra halvåret och för helåret 2025, då energipriserna blir lägre än under motsvarande period året innan. Bilden av att pristrycket nu har kommit ner och att inflationen kommer ligga nära inflationsmålet stöds av flera indikatorer. Inflationsförväntningarna har sjunkit och ligger nu nära målet och företagens förväntningar om prishöjningar är tillbaka på nivåer som rådde innan pandemin.

Inflationstakten enligt KPI, det mått som har en direkt påverkan på flera transfereringar och skatter, är fortsatt betydligt högre än KPIF i år eftersom räntorna har stigit. Räntehöjningarna påverkar KPI med viss eftersläpning eftersom det tar tid innan lån med längre löptid omförhandlas till högre räntenivåer. Sänkningen av bolåneräntorna som nu har inletts leder till att KPI blir lägre än KPIF 2025.

Den offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget

I år ökar den offentliga sektorns skatteintäkter betydligt mer än förra året. Mervärdesskatten ökar igen, om än måttligt, och stigande tillgångspriser leder till att kapitalskatterna ökar igen. Skatt på arbete växer däremot långsammare än förra året eftersom sysselsättningen minskar. Nästa år ökar den offentliga sektorns skatteintäkter något mer än i år när aktiviteten i ekonomin tilltar.

Den offentliga sektorns skatteintäkter ökar betydligt snabbare i år – men skatt på arbete bromsar in

I år sjunker sysselsättningen vilket gör att intäkterna från skatt på arbete, som står för mer än hälften av skatteintäkterna, bromsar in. Men den offentliga sektorns skatteintäkter⁶ ökar ändå betydligt mer än förra året. Det beror bland annat på att mervärdesskatten ökar igen, om än måttligt. Bostadsinvesteringarna minskar förvisso fortfarande som årsgenomsnitt, men inte lika kraftigt som i fjol och har därmed inte en lika stor dämpande effekt på mervärdesskatten i år. På grund av högre tillgångspriser ökar även intäkterna från hushållens kapitalskatter igen, efter att ha minskat två år i följd. Därtill utvecklas skatt på företagsvinster starkare och avkastningsskatten, som styrs av statslåneräntan det föregående året, fortsätter att öka mycket. Även punktskatterna växer snabbare då intäkterna från skatt på tobak ökar igen efter en tillfällig minskning i fjol. Skatten på tobak höjdes förra året och många valde därför att hamstra tobak under 2022, varpå inköpen och intäkterna blev lägre 2023. I övrigt påverkas punktskatterna mycket av indexeringar och regeländringar som till viss del tar ut varandra.

Flera regeländringar påverkar den offentliga sektorns skatteintäkter i år, men effekterna motverkar varandra och intäkterna ökar endast marginellt till följd av dessa. Regeländringarna höjer intäkterna från skatt på arbete, men ger lägre intäkter från skatt på konsumtion och insatsvaror. I den här prognosen har vi inte tagit hänsyn till de åtgärder som regeringen hittills har kommunicerat inför kommande budgetproposition.

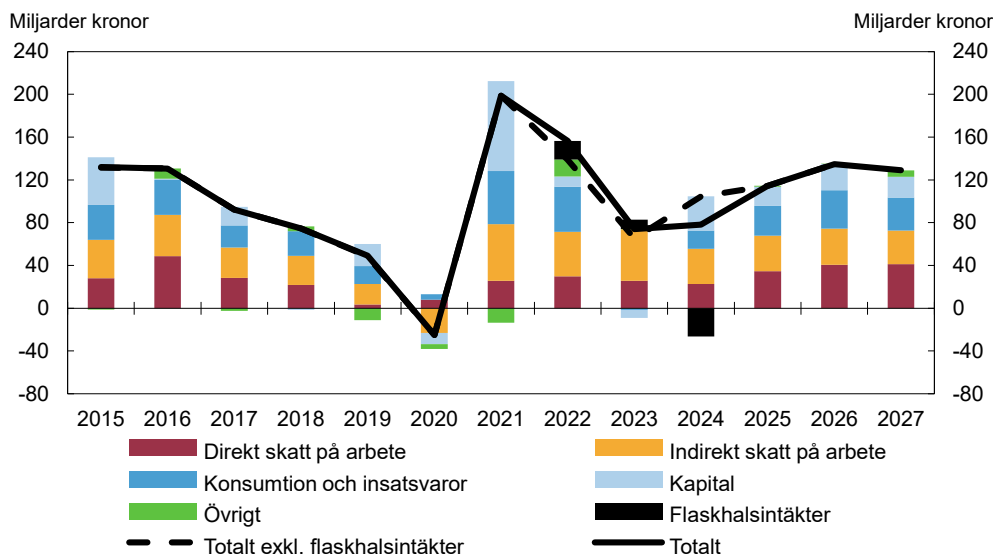
Nästa år ökar den offentliga sektorns skatteintäkter lite snabbare än i år

Nästa år tilltar aktiviteten i ekonomin ytterligare, men trots det ökar bara skatteintäkterna något mer än i år. Det beror framför allt på att intäkterna från avkastningsskatten minskar eftersom statslåneräntan i år bedöms bli lägre än i fjol. Samtidigt ökar företagsvinsterna långsammare då en del av återhämtningen sker redan i år. Även punktskatterna utvecklas svagare. Intäkterna från skatt på arbete ökar däremot mer när arbetsmarknaden stärks. Hushållens konsumtion tar fart nästa år och bostadsinvesteringarna ökar igen, vilket leder till att intäkterna från mervärdesskatten

⁶ I det här avsnittet beskriver vi utvecklingen av skatteintäkterna exklusive de extraordinära flaskhalsintäkter som uppstod till följd av stora prisskillnader mellan elområden under 2022 och 2023. Intäkterna betalades in till Svenska kraftnät och finansierade de elstöd som betalades ut till hushåll och företag samma år. I såväl statens budget som i Nationalräkenskaperna bokfördes flaskhalsintäkterna som en skatt på energi och miljö, vilket höjde intäkterna från punktskatterna med 17,6 miljarder kronor 2022 och med 26,2 miljarder kronor 2023. Därmed bidrar de till att dämpa intäkterna i år. Eftersom flaskhalsintäkterna motsvaras av elstöden på utgiftssidan påverkar de inte det finansiella sparandet.

utvecklas starkare. Hushållens kapitalskatter ökar också mer nästa år då ränteavdragen blir lägre till följd av lägre ränteutgifter för hushållen.

Diagram 2 Den offentliga sektorns skatteintäkter, årlig förändring

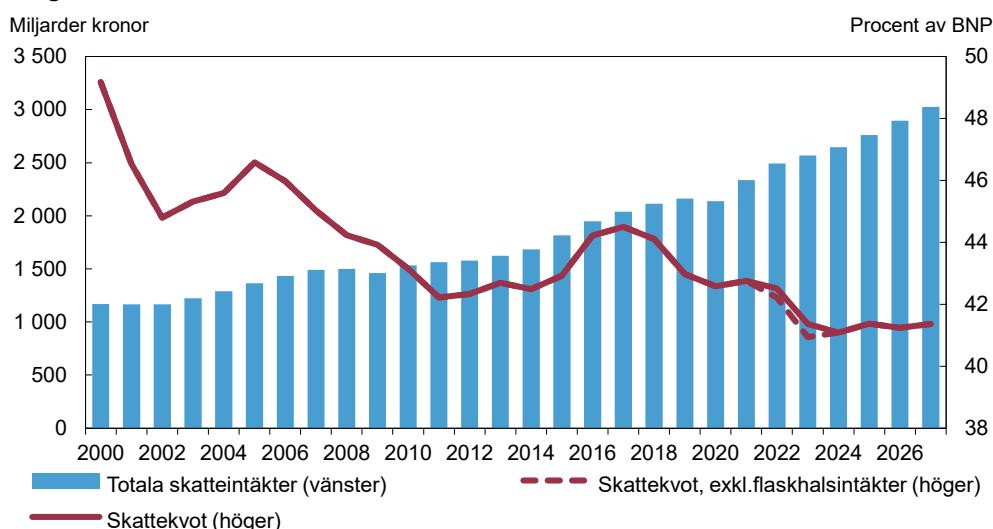

Källa: Skatteverket och ESV

Skattekvoten på en historiskt låg nivå

Skattekvoten, det vill säga de totala skatteintäkterna som andel av BNP, sjönk mycket förra året. I år fortsätter kvoten att minska något, till 41,1 procent, vilket är en historiskt låg nivå. I år sjunker kvoten främst till följd av att det inte delas ut några elstöd som bokförs som flaskhalsintäkter. Nästa år ökar skatteintäkterna något snabbare än BNP och kvoten ökar då något, men ligger ändå kvar på en låg nivå under hela prognosperioden.

Diagram 3 Totala skatteintäkter och skattekvot

Källa: SCB, Skatteverket och ESV

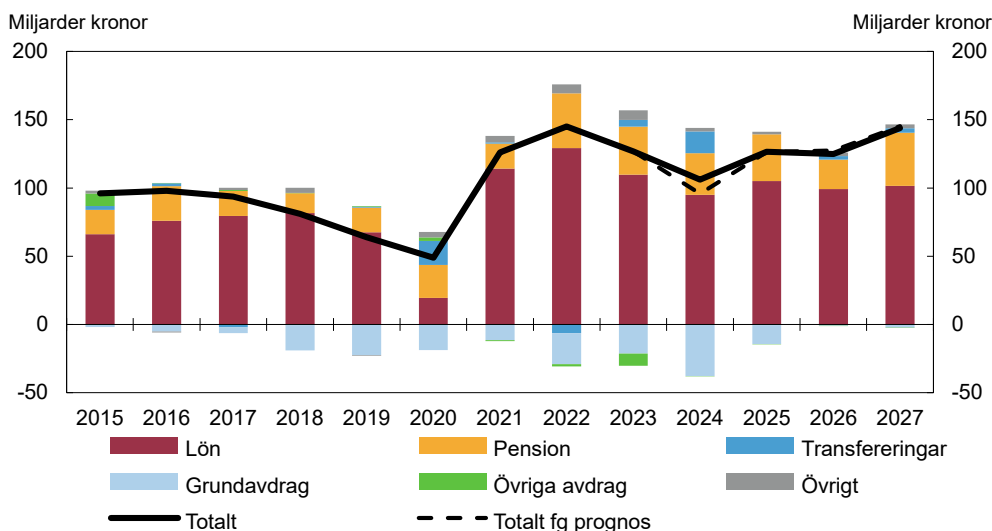

Dämpad ökningstakt för lönesumman bidrar till att skatt på arbete ökar mindre i år

För skatt på arbete, som kan delas upp i direkt respektive indirekt skatt, påverkas utvecklingen av flera faktorer. För direkt skatt är – vid sidan av ändrade skattesatser – de mest centrala faktorerna lönesumman, pensionerna och inflationen. Flera delar av inkomstbeskattningen är indexerad med KPI med ett halvårs eftersläpning varför inflationstakten påverkar skatteintäkternas storlek. Indirekt skatt, som till största del består av arbetsgivaravgifter, styrs främst av lönesumman.

Sammantaget fortsätter skatt på arbete att öka i år, men betydligt långsammare än i fjol. Den procentuella förändringen är dock nära genomsnittet för åren 2010–2023, eftersom löneökningstakten är högre än snittet. Arbetade timmar ökar däremot betydligt långsammare. Inbromsningen i år beror framför allt på att lönesumman ökar mindre. Men den höga inflationen under 2023 bidrar också till att tillväxttakten blir lägre främst eftersom grundavdraget och jobbskatteavdraget indexeras med KPI med eftersläpning, vilket sänker skatteintäkterna i år. Nästa år tilltar ökningen när lönesumman växer snabbare igen, tack vare starkare efterfrågan på arbetsmarknaden, samtidigt som inflationen inte längre har en så stor dämpande effekt.

Diagram 4 Beskattningsbar inkomst¹, årlig utveckling

¹ Den inkomst från tjänst eller näringsverksamhet som återstår efter att allmänna avdrag, avdrag för allmänna egenavgifter och grundavdrag har gjorts.

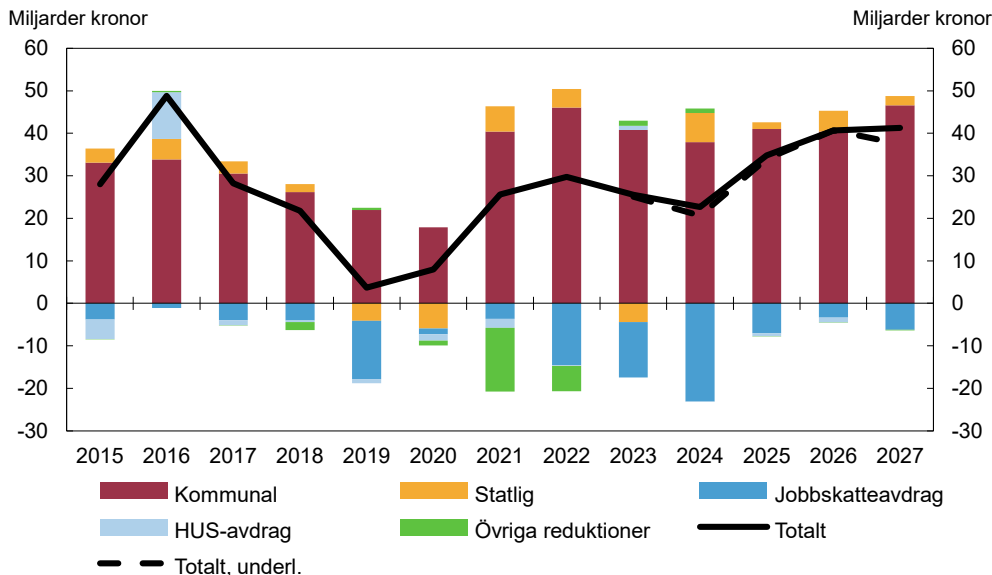
Källa: Skatteverket och ESV

I år ökar intäkterna från direkt skatt på arbete långsammare än förra året. Främst beror det på försvagningen på arbetsmarknaden som gör att den största skattebasen, lönesumman, inte ökar lika mycket som den gjort de tre senaste åren. Även pensionerna ökar mindre än förra året. Pensionsutbetalningarnas utveckling påverkas av både inkomstutvecklingen i ekonomin (genom inkomstindex) och inflationen (genom prisbasbeloppet), men också till viss del av utvecklingen på finansmarknaden eftersom delar av pensionskapitalet är placerat där, till exempel premiepensionen och fonderad tjänstepension.

En annan återhållande effekt är att grundavdraget ökar mycket i år vilket gör att den beskattningsbara inkomsten inte ökar i samma takt som den taxerade förvärvsinkomsten. Även jobbskatteavdraget ökar mycket i år. Att grundavdraget och jobbskatteavdraget ökar mycket förklaras dels av att de räknas upp med inflationen med ett halvårs eftersläpning, dels att det utökades genom beslut i budgetpropositionen 2024.

Men höjningen av jobbskatteavdraget motverkas samtidigt av att uppräkningsen av skiktgränsen för statlig skatt har pausats under 2024. Det gör att den statliga skatten ökar något i stället för att minska som den skulle ha gjort annars. En faktor som motverkar dämpningen av skatteintäkterna är att den kommunala skatten höjdes med i genomsnitt 13 öre i år.

Diagram 5 Direkt skatt på arbete, årlig utveckling

Anm.: Allmän pensionsavgift samt skattereduktion för allmän pensionsavgift är exkluderade i diagrammet. Totalt, underliggande avser den underliggande utvecklingen, dvs. exklusive regeländringar.

Källa: Skatteverket och ESV

De indirekta skatterna bromsar också in. Den viktigaste förklaringen är att arbetsgivaravgifterna och särskild löneskatt inte stiger lika snabbt när lönesumman ökar långsammare. Skatteintäkterna höjs med drygt två miljarder kronor till följd av att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för 15–18-åringar upphört i år och att nedsättningen för personer mellan 19 och 23 år, som infördes som en pandemiåtgärd, upphörde i april förra året.

Nästa år ökar intäkterna från skatt på arbete snabbare eftersom lönesumman växer mer. Inflationen är nu nära 2 procent och dämpar inte ökningen av skatteintäkterna i så stor utsträckning kommande år. Under prognosens två sista år ökar skatteintäkterna mer.

Kapitalskatterna ökar starkt efter att ha minskat förra året

Intäkterna från skatt på kapital ökar med 9 procent i år. Den relativt höga tillväxttakten beror på att hushållens kapitalskatter ökar efter att ha minskat två år i följd. Samtidigt fortsätter avkastningsskatten att öka mycket och skatt på företagsvinster återhämtar sig något efter en rätt så svag utveckling i fjol. Hushållens kapitalvinster ökar till en mer normal nivå på grund av stigande tillgångspriser. Nästa år fortsätter hushållens kapitalskatter att öka, främst till följd av att räntenivåerna, och därmed ränteavdraget, minskar. De samlade kapitalskatterna utvecklas dock svagare jämfört med i år eftersom avkastningsskatten minskar något.

Intäkterna från hushållens kapitalskatter ökar mycket

Hushållens kapitalskatter har minskat mycket två år i rad till följd av börsnedgången samt lägre bostadspriser och mindre omsättning på bostadsmarknaden. I år ökar de med 11 procent. Det beror främst på att kapitalvinsterna väntas öka till en mer normal nivå när tillgångspriserna stiger. Nästa år ökar intäkterna från hushållens kapitalskatter med 16 procent då hushållens ränteutgifter, och därmed ränteavdragen, blir lägre. Även ränteinkomsterna minskar, men de ligger på en betydligt lägre nivå än ränteutgifterna vilket gör att effekten av de lägre räntorna inte får lika stor påverkan på intäkterna från ränteinkomsterna som på ränteavdragen. Schablonintäkterna från investeringssparkonto ökar i år till följd av en högre schablonränta och ett ökat sparande. Schablonintäkterna ligger kvar på ungefär samma nivå hela prognosperioden eftersom statslåneräntan ligger kvar på ungefär samma nivå som idag. Nettoeffekten av ändrade ränteinkomster, ränteutgifter och schablonintäkter blir därför positiv nästa år och förklarar merparten av intäktsökningen. Även kapitalvinsterna ökar nästa år, men inte lika mycket som i år då börsutvecklingen inte antas bli lika stark. Vi räknar med att börsen då utvecklas enligt ett historiskt medelvärde. Antalet bostadsförsäljningar antas heller inte öka lika mycket nästa år.

Tabell 4 Utveckling av hushållens kapitalskatter och tillgångspriser

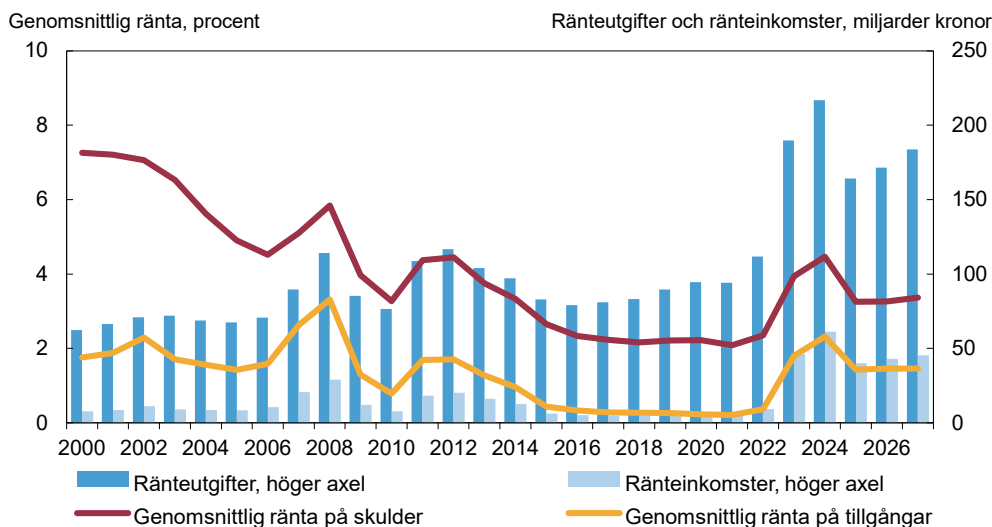
Årlig procentuell förändring

Hushållens kapitalskatter och tillgångspriser	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bostadsrätter, medelprisförändring ¹	10,5	-0,5	-2,7	2,5	4,0	-	-
Småhus, medelprisförändring ¹	15,5	3,6	-8,5	3,1	4,0	-	-
Börskurs, medelkursförändring ¹	38,6	-11,8	1,8	17,3	8,5	-	-
Kapitalvinster	45,9	-21,5	-27,0	14,8	5,1	7,1	5,9
<i>varav reala tillgångar</i>	<i>37,1</i>	<i>-13,0</i>	<i>-28,1</i>	<i>-10,1</i>	<i>4,9</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>varav finansiella tillgångar</i>	<i>58,0</i>	<i>-31,7</i>	<i>-25,5</i>	<i>50,9</i>	<i>5,4</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Hushållens kapitalskatter	58,6	-11,2	-25,5	11,1	15,9	9,8	5,4

¹ I slutet av prognosperioden bedöms hushållens kapitalvinster återgå till ett historiskt genomsnitt som andel av BNP, justerat för regeländringar (jämviktsnivån). Därför finns ingen prognos på tillgångspriserna för åren 2026 och 2027.

Källa: Skatteverket, SCB o ESV

I år uppgår ränteutgifterna, både i miljarder kronor och som andel av BNP, till den högsta nivån hittills under 2000-talet, trots att räntenivåerna är betydligt lägre nu än i början av 2000-talet. Det beror på att hushållens lån har mer än fördubblats som andel av BNP under den här perioden. Det har även hushållens tillgångar. Därför kommer även hushållens ränteinkomster att nå den högsta nivån hittills under 2000-talet i år. Men ränteinkomsterna är ändå betydligt lägre än ränteutgifterna. Det förklaras av att hushållens räntebärande tillgångar är lägre än skulderna samt att inlåningsräntan är lägre än utlåningsräntan.

Diagram 6 Hushållens ränteutgifter och ränteinkomster

Källa: SCB, Skatteverket och ESV

Stämpelskatten och fastighetsskatten ökar

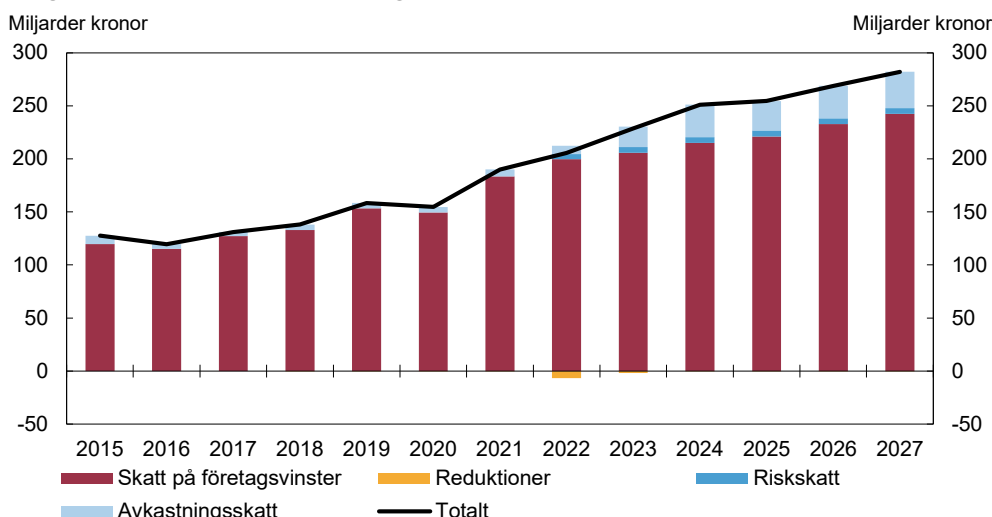
I år ökar stämpelskatten, efter en kraftig nedgång förra året, eftersom både bostadspriserna och omsättningen på bostadsmarknaden ökar.

Intäkterna från fastighetsavgiften och fastighetsskatten ökar samtliga prognosår. Intäkterna ökar mest i år då en småhustaxering utförs, vilket sker vart tredje år. Taxeringsvärdet beräknas till 75 procent av marknadsvärdet två år före taxeringsåret. Vid årets småhustaxering kommer prisuppgången på bostäder 2020–2022 leda till att taxeringsvärdena i genomsnitt ökar med 31 procent. Fastighetsavgiften är 0,75 procent av fastighetens taxeringsvärde, men aldrig mer än takbeloppet som i år är 9 525 kronor för småhus. På cirka hälften av landets småhus kommer fastighetsavgiften öka med endast 3 procent, vilket beror på takbegränsningen.

Bolagens kapitalskatter fortsätter att öka mycket i år, men bromsar in nästa år

Intäkterna från bolagens kapitalskatter utvecklas starkt även i år. Avkastningsskatten, som påverkas av statslåneräntan det föregående året, ökar mycket för andra året i rad. Och den ökade aktiviteten i ekonomin gör att intäkterna från skatt på företagsvinster växer mer i år jämfört med förra året. Vinstutvecklingen väntas fortsatt variera mellan olika sektorer, men inte lika påtagligt som under förra året när bankerna gynnades av det höga ränteläget.

Nästa år utvecklas intäkterna från bolagens kapitalskatter betydligt svagare än i år. Avkastningsskatten minskar då något eftersom statslåneräntan i år bedöms bli lite lägre än i fjol. Samtidigt ökar intäkterna från skatt på företagsvinster svagare än i år, då en del av återhämtningen sker redan i år.

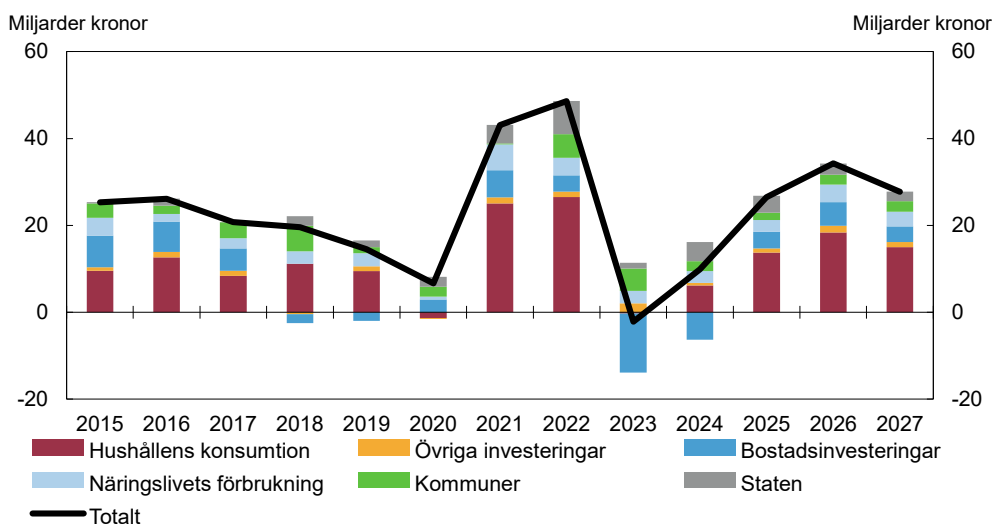
Diagram 7 Intäkter från bolagens kapitalskatter

Källa: Skatteverket och ESV

Momsintäkterna ökar efter ett svagt 2023

I år väntas momsintäkterna öka igen, bland annat för att bostadsinvesteringarna inte faller lika mycket som i fjol. Momsintäkterna från hushållens konsumtion ökar också mer i år jämfört med förra året då de ökade förhållandevis svagt. Den offentliga sektorn bidrar också till intäktsökningarna i år, framför allt till följd av den starka utvecklingen av den statliga konsumtionen och investeringarna. Det påverkar dock inte det finansiella sparandet inom sektorn då momsintäkterna från den offentliga sektorn är avdragsgilla.

Nästa år förväntas momsintäkterna öka snabbare, främst på grund av vändningen i bostadsinvesteringarna, som väntas öka igen efter att ha minskat under de senaste två åren. Hushållens konsumtion fortsätter också att bidra till ökningen av momsintäkterna nästa år. Bidraget från den offentliga sektorn förväntas vara på samma nivå som i år.

Diagram 8 Mervärdesskatt, årlig utveckling

Källa: Skatteverket, SCB och ESV

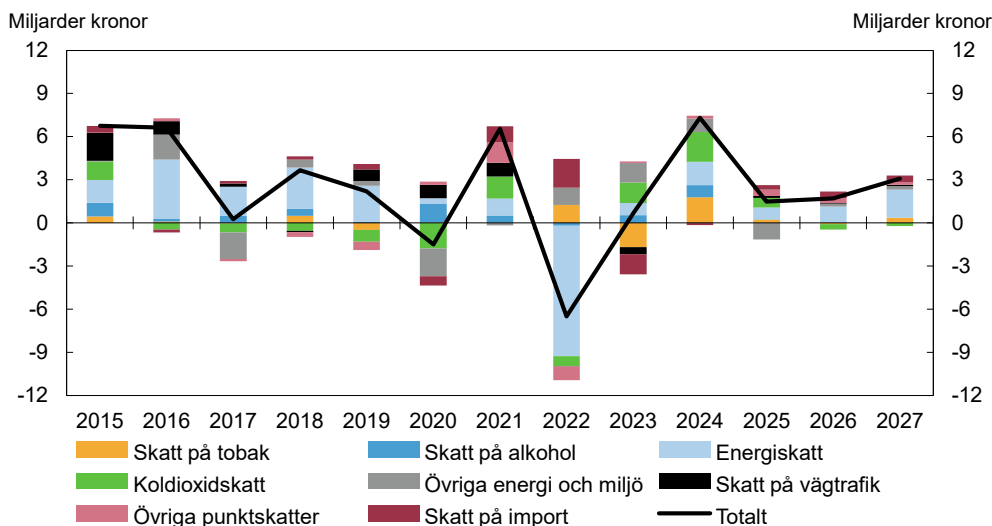
Punktskatterna ökar i år

Intäkterna från energi- och koldioxidskatt utgör nästan hälften av de totala intäkterna från punktskatter. De främsta skattebaserna utgörs av användning av bensen och diesel samt förbrukning av el. Intäkterna från skatt på vägtrafik, alkohol och tobak utgör omkring 35 procent av intäkterna från punktskatterna.

Intäkterna från punktskatter ökar mer i år jämfört med förra året. Den starkare utvecklingen beror främst på att intäkterna från skatt på tobak ökar igen efter att ha minskat förra året och att intäkterna från skatt på import inte minskar lika mycket som i fjol. Att tobaksskatten minskade i fjol, trots att skatten på tobak höjdes, beror sannolikt på att många hamstrade cigaretter och tobak redan under 2022 inför skattehöjningen 2023. Även intäkterna från skatt på alkohol ökar, vilket främst beror på skattehöjningar.

Koldioxidskatten ökar relativt mycket i år, liksom förra året, till följd av att skattesatsen indexeras med KPI i juni föregående år. En sänkning av energiskatten på bensen och diesel har dock en dämpande effekt på skatteintäkterna. Skattebaserna för energi- och koldioxidskatterna minskar över tid. Elförbrukningen beräknas öka svagt men användningen av bensen och diesel minskar trendmässigt, förutom dieselanvändningen som ökar i år som en effekt av att reduktionsplikten sänkts. Skatteintäkterna brukar ändå öka eftersom minskningen i skattebaserna normalt sett vägs upp av att skattesatserna indexeras med KPI varje år (se faktarutan Indexering av punktskatter). Trots att energiskattesatserna på bensen och diesel sänks i år, beräknas intäkterna från energi- och koldioxidskatt sammantaget öka jämfört med förra året. Det beror i huvudsak på att koldioxidskatten ökar mycket då den indexeras med KPI från föregående år.

Diagram 9 Punktskatter, årlig utveckling

Anm.: Exkl. elstöden, som registrerades som en flaskhalsintäkt år 2022 och 2023.

Källa: Skatteverket och ESV

Nästa år ökar intäkterna från punktskatterna klart mindre än i år. Det beror främst på att skatteintäkterna för alkohol och tobak beräknas bli ungefär oförändrade samt att intäkterna från EU:s handel med utsläppsätter beräknas minska med ungefär 1 miljard kronor på grund av lägre snittpriser för utsläppsätter. Därefter förväntas intäkterna öka svagt årligen, främst drivet av ökande bidrag från energiskatten.

Faktaruta
Indexering av punktskatter

Vissa punktskatter är indexerade med konsumentprisindex, KPI. Detta innebär att skattesatsen för dessa skatter varje år (t) automatiskt räknas upp med KPI-utvecklingen mellan juni (t-2) och juni (t-1). Syftet med att KPI-indexera punktskatter är att dessa ska realvärdessäkras. Det vill säga att skattenivån, och därmed skattens styrande funktion, inte ska urholkas över tid.

Utöver detta tillämpas även för vissa punktskatter en förstärkt indexering, så kallad BNP-indexering. Detta innebär att 2 procentenheter adderas till den KPI-utveckling som beskrevs i stycket ovan. Syftet med att även BNP-indexera punktskatter är att miljöskadlig konsumtion kan väntas öka i takt med att ekonomin växer. Om det finns en koppling mellan konsumtion och BNP-utveckling minskar miljöskattens styrande funktion om inte skattenivån även beaktar genomsnittlig BNP-utveckling.

Riksdagen kan besluta att indexeringen för en eller flera punktskatter under ett enskilt år, delar av ett år eller flera år ska utgå. Detta är något som har skett vid flertalet tillfällen, till exempel har riksdagen genom olika beslut låtit den förstärkta indexeringen av drivmedelsskatterna vara pausad sedan halvårsskiftet 2019.

För följande punktskatter ingår i normalfallet ett indexeringsförfarande för fastställande av skattesatser i lagstiftningen: energiskatt, koldioxidskatt, skatt på naturgrus, skatt på avfall, kemikalieskatt och skatt på flygresor. De punktskatter som i normalfallet har ett förstärkt indexförfarande är energi- och koldioxidskatt på drivmedel. Under 2024 och 2025 har vissa avsteg gjorts från indexeringen, vilket framför allt påverkar intäkterna från energiskatt på bensin och diesel.

Inkomsterna på statens budget ökar också mer i år

Det är främst statens skatteintäkter som ökar mer i år än förra året, t.ex. hushållens kapitalskatter och bolagsskatten. Kommunalsskatterna ökar mindre i år än förra året, främst till följd av att lönesumman ökar långsammare. Statens skatteinkomster ökar dock något mindre än skatteintäkterna, eftersom periodiseringarna blir lite mer negativa än förra året. Att periodiseringarna blir något mer negativa i år än förra året förklaras främst av två motverkande faktorer. Inkomster som inte preliminärbeskattas och som påverkar statens inkomster året efter inkomståret, exempelvis kapitalvinster, blev betydligt lägre än normalt förra året eftersom kapitalvinsterna var låga och ränteavdragen höga. Samtidigt höjer anstånden skatteinkomsterna markant i år eftersom en stor del av de tillfälliga skatteanstånden, som infördes under pandemin, löper ut i år. Den uppskjutna skatten ska därmed betalas in i år, vilket ökar inkomsterna. Nästa år ökar statens skatteinkomster mer än statens skatteintäkter eftersom periodiseringarna inte blir lika negativa som i år. Det beror främst på att slutregleringen av kommunalsskatten för tidigare år då blir mindre.

De övriga inkomsterna blir lite mindre negativa i år än förra året, vilket gör att statens totala inkomster ökar mer än skatteinkomsterna. Det beror främst på att avräkningarna var tillfälligt stora förra året till följd av de elstöd som då betalades ut till hushåll och företag och bokfördes som flaskhalsintäkter. Kompensationen till statliga myndigheter och kommunsektorn för inbetald mervärdesskatt blir dock något större i år och motverkar effekten av elstöden i viss mån. Det är denna kompensation, eller avräkning, som gör att de övriga inkomsterna är negativa samtliga år. Utdelningarna från statens aktier är i princip oförändrade jämfört med i fjol och

liksom förra året blir det små försäljningsinkomster i år. Nästa år blir övriga inkomster betydligt mindre negativa än i år på grund av högre bidrag från EU.

Tabell 5 Statens skatteinkomster

Miljoner kronor

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Statens skatteintäkter	1 219	1 292	1 328	1 354	1 410	1 490	1 557
Periodiseringar	16	16	-10	-21	-9	-1	2
Statens skatteinkomster	1 235	1 308	1 318	1 332	1 401	1 489	1 560
Övriga inkomster	-44	-22	-75	-64	-38	-67	-82
Totala inkomster	1 191	1 286	1 243	1 268	1 362	1 422	1 477

Källa: Skatteverket och ESV

Kraftigt ökade bidrag från EU nästa år

Nästa år ökar bidragen från EU kraftigt då Sverige förväntas få den första utbetalningen från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens. Sverige beräknas totalt sett få 39 miljarder kronor i bidrag. Det är osäkert när den första utbetalningen sker, men vi räknar med att 35 miljarder kommer att betalas ut nästa år. Efter flera förseningar får Sverige då finansiering för olika projekt under åren 2020–2024. Resterande medel betalas ut 2026.

Däremot förväntar vi oss inte lika stora utbetalningar från EU:s jordbruksfonder i år som förra året, när en programperiod avslutades samtidigt som en ny påbörjades. I slutet av en programperiod sker vanligtvis större återflöden och förra året betalades dessutom stöd ut som avsåg den nya perioden.

Faktaruta

Den offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget

Skillnaden mellan skatteintäkter och skatteinkomster är att intäkter ska redovisas på det år som de avser, oavsett när de betalats in. Man säger att de är periodiserade. Skatteinkomster däremot avser skatt som betalas in under ett kalenderår, de är alltså kassamässiga. Periodiseringen av skatter underlättar analysen av hur utvecklingen i ekonomin och regeländringar m.m. påverkar skatteintäkterna, men medför att utfallet fastställs först i april två år efter inkomståret. År 2023 är därför fortfarande ett prognosår.

I det finansiella sparandet redovisas den offentliga sektorns skatteintäkter, dvs. såväl statens som kommunsektorns skatteintäkter samt ålderspensionssystemet. I budgetsaldot redovisas i stället enbart statens skatteinkomster.

Inkomsterna på statens budget består av statens skatteinkomster och övriga inkomster. De övriga inkomsterna består till största delen av avräkningar som görs för att kompensera statliga myndigheter, kommuner och regioner för inbetald mervärdesskatt. Övriga inkomster är därmed negativa de flesta år och statens skatteintäkter, där all mervärdesskatt ingår, är därför i regel större än statens totala inkomster. I övriga inkomster ingår även bl.a. inkomster av statens verksamhet, statliga pensionsavgifter, bidrag från EU samt försäljningsinkomster.

Utgifter

I år ökar de takbegränsade utgifterna mycket, bland annat till följd av utgiftsökningar i budgeten för 2024. En hög inflation de två senaste åren bidrar också, eftersom utgifterna påverkas av inflationen med ett till två års eftersläpning. De totala utgifterna på statens budget ökar ännu mer till följd av bland annat en ökad nettoutlåning och kapitaltillskott till Riksbanken. Nästa år ökar de takbegränsade utgifterna inte alls lika mycket som de gör i år, även om den höga inflationen 2023 bidrar till att höja utgifterna. De totala utgifterna minskar.

De takbegränsade utgifterna ökar i år

De takbegränsade utgifterna⁷ ökar med 117 miljarder kronor i år (ålderspensions-systemet vid sidan av statens budget⁸ står för 6 miljarder kronor), vilket är en stor ökning historiskt sett. Det beror bland annat på de utgiftsökningar som beslutats för 2024. Fortsatta satsningar görs inom Försvar och samhällets krisberedskap som svarar för nästan 30 procent av utgiftsökningen. Även utgifterna inom Rättsväsendet fortsätter att öka då ytterligare medel tillförs till främst Polismyndigheten och Kriminalvården för att stärka rättskedjan. Utgifterna för Allmänna bidrag till kommunerna ökar också kraftigt då bland annat det generella statsbidraget har höjts.

Förutom utgiftsökningar i budgeten har prisbasbeloppet höjts markant då inflationen var fortsatt hög förra året. Det bidrar till att utgifterna stiger mycket även inom andra områden, bland annat Ekonomisk trygghet vid ålderdom där utgifterna för garantipensionerna ökar mycket. Även utgifterna för aktivitets- och sjukersättning inom Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning blir högre på grund av höjt prisbasbelopp.

Myndigheternas förvaltningsanslag ökar mycket i år till följd av den höga inflationen 2022. Det beror på att de skrivs fram med pris- och löneutvecklingen i ekonomin med två års eftersläpning.

Utgifterna stiger också för bland annat arbetslöshetsersättning inom Arbetsmarknad och arbetsliv. Det beror på att antalet öppet arbetslösa fortsätter att öka samtidigt som andelen arbetslösa som får ersättning ökar. Även utgifterna för omställnings- och kompetensstödet som infördes 2022 ökar. Det beror på eftersläpning i utbetalningarna, vilket gör att det blir full årseffekt först i år.⁹

Det finns även utgiftsområden som minskar. Avgiften till Europeiska unionen är låg i år till följd av en relativt liten EU-budget. Utgifterna inom Klimat, miljö och natur blir lägre, främst på grund av att Klimatbonusen har tagits bort. De återstående bidragen för den betalas ut under 2024.

⁷ Utgiftsområden (exklusive UO26) i och Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.

⁸ För information om ålderspensionssystemet, se avsnittet Finansiellt sparande och budgetsaldo.

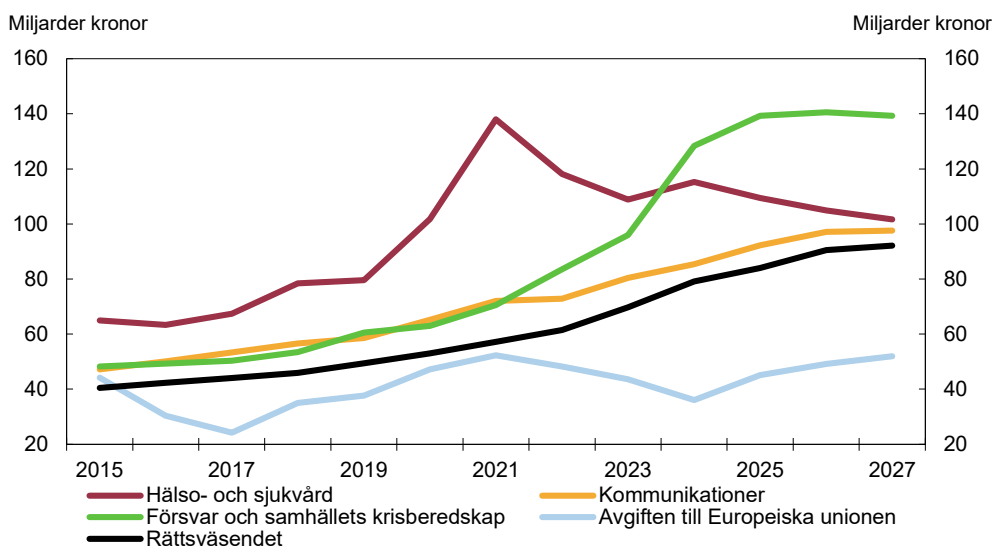
⁹ Omställnings- och kompetensstödet kan utgå som kompensation till arbetsgivare, som finansierar en eller flera omställningsorganisationer, för en del av den avgift som betalas för tjänsterna. Stöd kan också lämnas i form av rådgivning och vägledning till enskilda personer som är uppsagda från eller anställda på en arbetsplats som inte omfattas av kollektivavtal.

Mindre ökningar av de takbegränsade utgifterna kommande år

Nästa år ökar de takbegränsade utgifterna med 23 miljarder kronor, innan utgiftsökningar i budgeten för 2025 har inkluderats. Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget står för drygt två tredjedelar. Pensionsutbetalningarna ökar relativt mycket nästa år, framför allt eftersom inkomstindex ökar. Fortsatta satsningar på rättsväsendet samt försvar och samhällets krisberedskap bidrar också till utgiftsökningen. Även kommunikationsutgifterna ökar kraftigt. Kostnader för investeringar i och underhåll av väg och järnväg räknas upp bland annat på grund av de prisökningar som varit. Avgiften till Europeiska unionen ökar eftersom den är tillfälligt låg i år. Den höga inflationen 2023 gör att pris- och löneuppräknings för myndigheterna är fortsatt hög nästa år.

Under 2026 och 2027 avtar utgiftsökningen ytterligare. Ålderspensionssystemet står för den största ökningen även dessa år medan flera utgiftsområden minskar. ESV:s prognosmetod gör att utgifterna i slutet av prognosperioden vanligtvis ökar svagt och minskar något som andel av BNP, eftersom det inte ingår någon ytterligare finanspolitik i beräkningarna utöver den som regeringen aviserat eller föreslagit i propositioner.¹⁰

Diagram 10 Utveckling av vissa utgiftsområden

Källa: ESV

Kraftig ökning av de totala utgifterna i år

I de totala utgifterna ingår, till skillnad mot de takbegränsade utgifterna, alla utgiftsområden, det vill säga även statsskuldräntorna. Riksgäldens nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost¹¹ ingår också men däremot inte ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten, som ingår i de takbegränsade utgifterna. De totala utgifterna ökar kraftigt i år. Kommande år minskar de totala utgifterna förutom 2026 då en marginell ökning sker.

I år ökar de totala utgifterna med 166 miljarder kronor till följd av att utgifterna inom många utgiftsområden ökar, som beskrivits tidigare. Även nettoutlåningen bidrar då den sammantaget ökar i år, vilket bland annat beror på att de sista valutalånen som

¹⁰ För mer information om ESV:s beräkningsmetod, se metodrutan i början av rapporten.

¹¹ Kassamässig korrigering är en restpost på statens budget. Läs mer om den i Utfallet för statens budget 2023, sid 134 på esv.se.

Riksgälden tidigare tagit upp för Riksbankens räkning återbetalades förra året. Då det inte sker någon återbetalning i år ökar nettoutlåningen. Statsobligationer som förföll i slutet av förra året återinvesterades inte av insättningsgarantifonden utan medlen sattes i stället in på konto i Riksgälden. Det bidrog till att nettoutlåningen minskade. I år räknar vi med att medlen återinvesteras i statsobligationer, vilket leder till att nettoutlåningen i stället ökar. Ökningen av nettoutlåningen dämpas av att vi inte räknar med någon överföring av medel till elstöd från Svenska kraftnäts konto i år¹². De totala utgifterna ökar också till följd av att Riksbanken ska få ett kapitaltillskott på 25 miljarder kronor för att stärka sitt egna kapital. Kapitaltillskottet kommer att belasta ett nytt anslag¹³. Statsskuldsräntorna sjunker, främst på grund av att kronan stärkts vilket ger valutavinster i stället för förra årets valutaförluster.

Till skillnad mot de takbegränsade utgifterna minskar de totala utgifterna nästa år, med 18 miljarder kronor. Eftersom kapitaltillskottet till Riksbanken under 2024 är tillfälligt innebär det att de totala utgifterna minskar 2025. Statsskuldsräntorna ökar igen då Riksgälden betalar ut inflationskompensation i samband med att en realobligation förfaller. Nettoutlåningen blir däremot lite lägre eftersom vi bland annat räknar med att Insättningsgarantifondens avgiftsintäkter och förfallande obligationsinnehav fortsätter att återinvesteras direkt.

År 2026 ökar de totala utgifterna endast marginellt då utgifterna inom de takbegränsade utgiftsområdena ökar måttligt, och för 2027 minskar de totala utgifterna något. Statsskuldsräntorna minskar lite både 2026 och 2027 eftersom statsskulden beräknas minska. Nettoutlåningen ökar något 2026 då vi bland annat räknar med att det inte behöver betalas in någon avgift till Resolutionsreserven, eftersom reserven då väntas ha nått en målnivå om 3 procent av de garanterade insättningarna. Inlåningen på Svenska kraftnäts konto blir inte heller riktigt lika stor som året innan. År 2027 minskar nettoutlåningen något då avgifter till Resolutionsreserven åter behöver betalas in.

Faktaruta Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets nettoutlåning är en post på budgetens utgiftssida som har stor betydelse för budgetsaldot. Den utgörs av nettot av ut- och inbetalningar i Statens internbank, det vill säga nettoförändringen av alla lån och kontobehållningar under en viss period. Posten ligger utanför de 27 utgiftsområdena i statens budget och omfattas inte av utgiftstaket. Nettoutlåningen innehåller både löpande statliga betalningar och tillfälliga poster. De senare beslutas ofta med kort varsel och är därför svårprognostiserade. En ökad nettoutlåning kan bero på en ökad utlåning eller en minskad inlåning och tvärtom.

Riksgäldskontorets nettoutlåning påverkar budgetsaldot och statsskulden fullt ut med de kassamässiga beloppen.

De senaste åren har nettoutlåningen i hög grad påverkats av återbetalningen av Riksbankens lån i Riksgälden, samt av flaskhalsinkomster som har kommit in till Svenska kraftnäts konto i Riksgälden.

Andra poster som påverkar nettoutlåningen är bland annat studielån som finansieras med lån i Riksgäldskontoret, infrastrukturlån till Trafikverket samt resolutionsavgifter

¹² Under förra året överfördes 44,5 miljarder kronor från Svenska kraftnäts konto till Försäkringskassan och Skatteverket för utbetalning av elstöd till företag och hushåll. Någon sådan överföring beräknas inte ske i år.

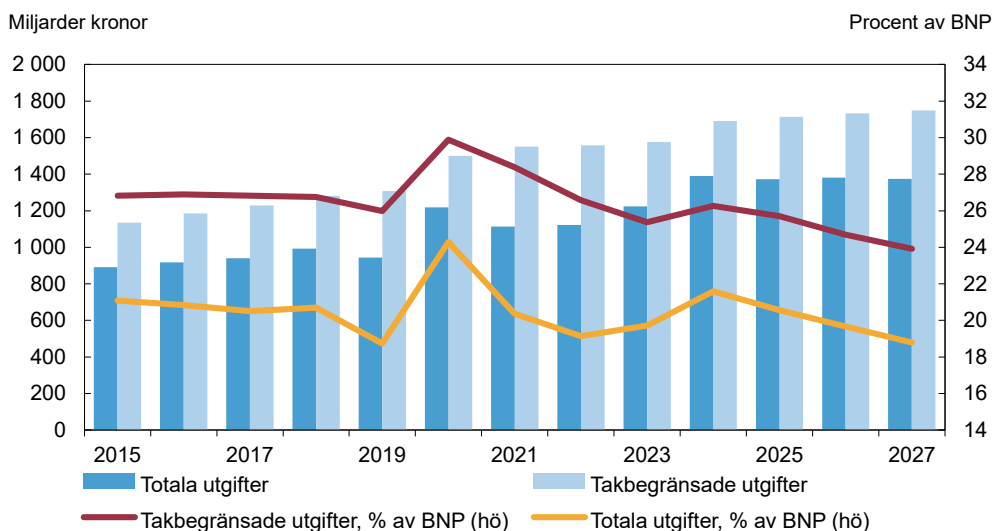
¹³ Återställning av Riksbankens eget kapital under utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

som betalas in av banker för att bygga upp en fond för att finansiera de åtgärder som staten kan behöva vidta för att stödja det finansiella systemet.

Utgiftskvoten ökar i år men sjunker från nästa år

Utgiftskvoten, det vill säga de totala utgifterna som andel av BNP, uppgår till 22 procent i år. Det är knappt 2 procentenheter högre jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på de åtgärder som lagts fram i den beslutade budgeten för 2024 och en tidigare hög inflation, samtidigt som BNP ökar svagt. Nästa år sjunker kvoten något då utgiftsökningarna inte är lika stora. Även utgiftskvoten för de takbegränsade utgifterna ökar i år, till 26 procent. Nästa år minskar den något. Båda kvoterna fortsätter att sjunka åren framöver, främst eftersom det inte ingår någon ytterligare finanspolitik i beräkningarna utöver det som är beslutat av riksdagen. Det innebär att det sker en automatisk budgetförstärkning¹⁴.

Diagram 11 Utgifter på statens budget

Källa: ESV

¹⁴ För mer information om ESV:s beräkningsmetod, se metodrutan i början av rapporten.

Finansiellt sparande och budgetsaldo

Den offentliga sektorns finansiella sparande visar ett underskott på nära 110 miljarder konor i år, som en följd av lågkonjunkturen och stora utgiftsökningar. Både staten och kommunsektorn bidrar till underskottet, medan ett överskott väntas i ålderspensionssystemet. Nästa år når sparandet i stort sett balans. Sparandet stärks i såväl staten som kommunsektorn och ålderspensionssystemet.

Nära balans i offentliga sektorns finansiella sparande nästa år

Den offentliga sektorns finansiella sparande försämras med 70 miljarder kronor i år, till ett underskott på 109 miljarder kronor. Försämringen beror på att sparandet i staten går från överskott till ett stort underskott. Anledningen är att skatteintäkterna ökar svagt till följd av lågkonjunkturen samtidigt som utgifterna i staten ökar markant. I kommunsektorn uppstod ett stort underskott redan förra året och underskottet väntas bli nästan lika stort i år.

Nästa år stärks sparandet med drygt 100 miljarder kronor, innan den kommande budgetpropositionen för 2025 är beaktad. Men det blir fortfarande ett underskott. Förstärkningen sker i såväl staten som kommunsektorn och ålderspensionssystemet. Inkomsterna ökar mer när aktiviteten i ekonomin tar fart. Utgifterna ökar samtidigt betydligt mindre. Förutom att budgeten för 2025 inte är inkluderad beror den långsammare ökningen av utgifterna också på att bidraget från inflationen inte blir så stort som i år. Åren därefter vänds underskottet till överskott och sparandet förstärks successivt då inkomsterna ökar i takt med BNP samtidigt som utgifterna ökar svagt, se metodrutan i början av rapporten.

Tabell 6 Finansiellt sparande i offentlig sektor

Miljarder kronor om inget annat anges

Offentliga sektorns finanser	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totala inkomster	2 649	2 875	2 963	3 050	3 181	3 320	3 459
<i>procent av BNP</i>	48,5	49,0	47,7	47,4	47,7	47,3	47,3
Totala utgifter	2 657	2 815	3 002	3 160	3 183	3 257	3 340
<i>procent av BNP</i>	48,6	48,0	48,4	49,1	47,7	46,4	45,7
Finansiellt sparande i offentlig sektor	-8	60	-39	-109	-3	63	119
<i>procent av BNP</i>	-0,1	1,0	-0,6	-1,7	0,0	0,9	1,6
Sparande i staten	-35	23	3	-90	-4	57	118
Sparande i kommunsektorn	28	17	-57	-50	-31	-34	-40
Sparande i ålderspensionssystemet	0	21	16	31	33	40	41

Källa: SCB och ESV

Fortsatt underskott i statens finansiella sparande nästa år

Det finansiella sparandet i staten går från ett marginellt överskott 2023 till ett underskott på 90 miljarder kronor i år. Det beror på kombinationen av att inkomsterna är låga som en följd av lågkonjunkturen och att utgifterna ökar mycket i år, bland annat inom försvaret där utgifterna ökar mer än dubbelt så mycket i år som förra året. Hög inflation de två senaste åren bidrar också eftersom inflationen slår

igenom med eftersläpning på utgifterna. Transfereringarna till kommunsektorn ökar eftersom de generella statsbidragen har höjts. Ett kapitalskott till Riksbanken på 25 miljarder kronor bidrar också till att öka utgifterna.

Nästa år stärks sparandet, men det blir fortfarande ett underskott på 4 miljarder kronor. Inkomsterna ökar lite snabbare när aktiviteten i ekonomin tar mer fart. Samtidigt ökar statens utgifter betydligt mindre än i år. Det beror främst på att det inte är någon budget för 2025 inlagd ännu, men också på att bidraget från inflationen inte blir så stort. Åren därefter förstärks sparandet successivt då inkomsterna ökar i takt med BNP samtidigt som utgifterna ökar svagt, se metodrutan i början av rapporten.

Tabell 7 Inkomster och utgifter i staten

Miljarder kronor

Statens finanser	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totala inkomster	1 406	1 534	1 547	1 575	1 642	1 720	1 790
<i>förändring i inkomster</i>	<i>155</i>	<i>128</i>	<i>13</i>	<i>28</i>	<i>67</i>	<i>78</i>	<i>70</i>
Skatter och sociala avgifter	1 225	1 308	1 333	1 354	1 410	1 490	1 557
Kapitalinkomster	25	51	31	31	30	30	30
Övriga inkomster	156	175	183	191	202	199	202
Totala utgifter	1 441	1 512	1 544	1 665	1 647	1 662	1 673
<i>förändring i utgifter</i>	<i>46</i>	<i>70</i>	<i>32</i>	<i>120</i>	<i>-18</i>	<i>16</i>	<i>10</i>
Transfereringar och subventioner	923	929	921	1 002	953	938	934
Konsumtion	366	395	425	454	478	491	495
Investeringar	135	151	163	175	189	202	211
Övriga utgifter	18	38	35	34	27	31	32
Finansiellt sparande	-35	23	3	-90	-4	57	118

Källa: SCB och ESV

Mindre underskott i det finansiella sparandet än i budgetsaldot i år

Både det finansiella sparandet och budgetsaldot, som är två olika mått på sparandet i staten, visar ett underskott i år och nästa år. Underskottet i budgetsaldot är större än i det finansiella sparandet båda åren. I år beror det på avgränsningar och på att skatteperiodiseringarna leder till att skatteinkomsterna blir lägre än intäkterna. Nästa år är skillnaden mellan de två måtten relativt liten.

Skillnaderna mellan statens finansiella sparande och saldot på statens budget beror på olika avgränsningar i saldobegreppen, men även på olika sätt att periodisera inkomster och utgifter. I statens budget registreras inkomster och utgifter kassamässigt, det vill säga den period när in- eller utbetalningarna sker. I det finansiella sparandet registreras inkomsterna och utgifterna den period som in- eller utbetalningen avser. Sammantaget medför nettot av alla broposter att underskottet i det finansiella sparandet är 32 miljarder kronor mindre än i budgetsaldot i år. Det beror både på skatteperiodiseringar och på avgränsningar. Nästa år är differensen endast 5 miljarder kronor. Det är dock två stora skillnader som tar ut varandra. Budgetsaldot stärks till följd av ovanligt stora betalningar från EU då Sverige väntas få de första utbetalningarna från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens. Samtidigt leder periodiseringar av skatter och statsskuldräntor till att budgetsaldot blir något lägre än det finansiella sparandet.

Tabell 8 Statens budget i sammandrag samt bro mellan finansiellt sparande och budgetsaldo

Miljarder kronor

Bro mellan finansiellt sparande och budgetsaldo	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Finansiellt sparande	-35	23	3	-90	-4	57	118
Avgränsningar	89	107	27	-11	23	0	-7
Periodiseringar	17	22	-7	-22	-29	-17	-8
Övrigt	7	12	-4	1	1	1	1
Budgetsaldo	78	164	19	-122	-9	41	103
Totala inkomster	1 191	1 286	1 243	1 268	1 362	1 422	1 477
Skatteintäkter	1 219	1 292	1 328	1 354	1 410	1 490	1 557
Periodiseringar	16	16	-10	-21	-9	-1	2
Skatteinkomster	1 235	1 308	1 318	1 332	1 401	1 489	1 560
Övriga inkomster	-44	-22	-75	-64	-38	-67	-82
Totala utgifter	1 113	1 123	1 224	1 390	1 372	1 381	1 374
Utgiftsområden exklusive räntor	1 216	1 211	1 214	1 325	1 332	1 341	1 341
Statsskuldsräntor	-1	27	32	47	30	27	22
Kassamässig korrigering	-4	-5	-10	0	0	-2	0
Riksgäldens nettoutlåning	-97	-111	-11	17	9	15	11

Källa: SCB och ESV

Fortsatt stora underskott i kommunsektorn

Efter förra årets kraftiga utgiftsökning dämpas utvecklingen i år. Främst är det konsumtionsutgifterna som ökar i en långsammare takt än förra året, men även ökningen av investeringarna har dämpats. Skatteintäkterna ökar långsamt i år men inkomsterna hålls ändå uppe av att statsbidragen ökar efter förra årets minskning. Sammantaget innebär det att kommunsektorns sparande blir något starkare än i fjol, men underskotten är fortsatt stora. Nästa år minskar underskotten i sektorn ytterligare. Utgifterna ökar långsammare än på länge, när framförallt regionerna tvingas dra ner på konsumtionsutgifterna för att nå ett resultat i balans. Skatteintäkterna ökar ungefär i samma takt 2025 som i år medan statsbidragen minskar. Åren därefter ökar utgifterna i en något snabbare takt än inkomsterna och sparandet försvagas på nytt.

Kommuner och regioner ska budgetera för ett resultat i balans i enlighet med vad som regleras i kommunallagen. I händelse av lågkonjunktur kan de kommuner och regioner som upprättat en resultatutjämningsreserv disponera medel ur reserven för att upprätthålla konsumtionen och undvika kortsiktiga neddragningar. Många har definierat det som att det är möjligt att använda den när skatteintäkterna avviker från ett 10-årigt genomsnitt. Det bedöms vara fallet i år och efter att ha utnyttjats i viss utsträckning förra året väntas resultatutjämningsreserven därför utnyttjas i större utsträckning i år, framför allt av regionerna. I år blir resultatet i kommunsektorn positivt vilket beror på att kommunerna som helhet klarar ett positivt resultat. Samtidigt blir resultatet i regionerna negativt, vilket bland annat beror på höga pensionskostnader. Vi antar att några regioner, liksom förra året, kan komma att åberopa synnerliga skäl för att inte återställa de negativa resultat som uppstår. Kommande år blir resultatet i kommunsektorn som helhet starkare.

Tabell 9 Inkomster och utgifter i kommunsektorn

Miljarder kronor

Kommunsektorns finanser	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Inkomster	1 303	1 360	1 419	1 486	1 517	1 557	1 603
<i>Förändring inkomster</i>	77	56	59	67	31	40	46
Skatter och avgifter	827	874	915	955	997	1 038	1 085
Statsbidrag ¹	286	275	262	286	272	265	257
Övriga inkomster	190	212	242	245	248	255	262
Utgifter	1 276	1 343	1 476	1 537	1 548	1 591	1 643
<i>Förändring utgifter</i>	41	68	133	60	11	43	52
Konsumtion	1 041	1 099	1 195	1 250	1 259	1 294	1 339
Investeringar	136	147	162	167	171	177	182
Övriga utgifter	99	97	119	119	118	121	123
Finansiellt sparande	28	17	-57	-50	-31	-34	-40
Resultat	69	43	15	1	22	21	16

¹Statsbidrag enligt NR exklusive moms och inklusive kapitaltransfereringar.

Källa: SCB och ESV

Sparandet i ålderspensionssystemet stärks under hela prognosperioden

I år stärks sparandet i ålderspensionssystemet efter en försvagning förra året. Det förklaras framför allt av att kapitalinkomsterna ökar igen efter förra årets minskning samtidigt som avgiftsinkomsterna ökar mycket.

Avgiftsinkomsterna ökar betydligt snabbare i år jämfört med förra året även om lönesumman ökar i en långsammare takt.¹⁵ Inkomsterna från avgifter följer lönesumman i ekonomin men det är inte perfekt samvariation år för år eftersom det kan vara eftersläpningar i utbetalningar av avgiftsinkomsterna till ålderspensionssystemet. Samtidigt som avgiftsinkomsterna ökar i snabb takt i år ökar pensionsutbetalningarna betydligt långsammare då ökningen av inkomstindex växlar ner i år. Detta gör att avgiftsnettot blir betydligt mindre negativt i år. Pensionsutbetalningarna ökar snabbare igen nästa år när inkomstindex ökar mer och bidrar till att göra avgiftsnettot mer negativt.

Tabell 10 Inkomster och utgifter i ålderspensionssystemet

Miljarder kronor

Ålderspensionssystemets finanser	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Avgiftsinkomster	304	329	341	360	373	386	401
Pensionsutbetalningar	332	345	358	364	380	389	404
Avgiftsnetto	-27	-16	-17	-4	-6	-3	-4
Kapitalinkomster, netto	32	43	39	42	47	51	53
Förvaltningsutgifter m.m.	-5	-6	-7	-7	-8	-8	-8
Finansiellt sparande	0	21	16	31	33	40	41

Källa: SCB och ESV

¹⁵ De allmänna pensionsavgifterna som ingår i avgiftsinkomsterna hanteras numera kassamässigt till följd av ändrade redovisningsprinciper i nationalräkenskaperna (NR). Det vill säga att inkomsterna beräknas utifrån den period de betalas in och är inte periodiserade.

Pensionsutbetalningarna förblir högre än avgiftsinkomsterna under resten av prognosperioden. Trots det negativa avgiftsnettot blir det överskott i ålderspensionssystemets finansiella sparande alla prognosår, eftersom kapitalinkomsterna är högre än avgiftsnettot.

Den offentliga skulden

Den svaga konjunkturen innebär att Maastrichtskulden stiger till 34 procent av BNP i år. Ökningen sker huvudsakligen i staten, men även kommunsektorns del av skulden stiger. Nästa år fortsätter skulden att stiga i nivå, men till följd av en högre tillväxt i ekonomin så sjunker den i förhållande till BNP. Den konsoliderade statsskulden uppvisar ett liknande mönster och ökar till 17 procent av BNP i år, för att därefter sjunka som andel av BNP.

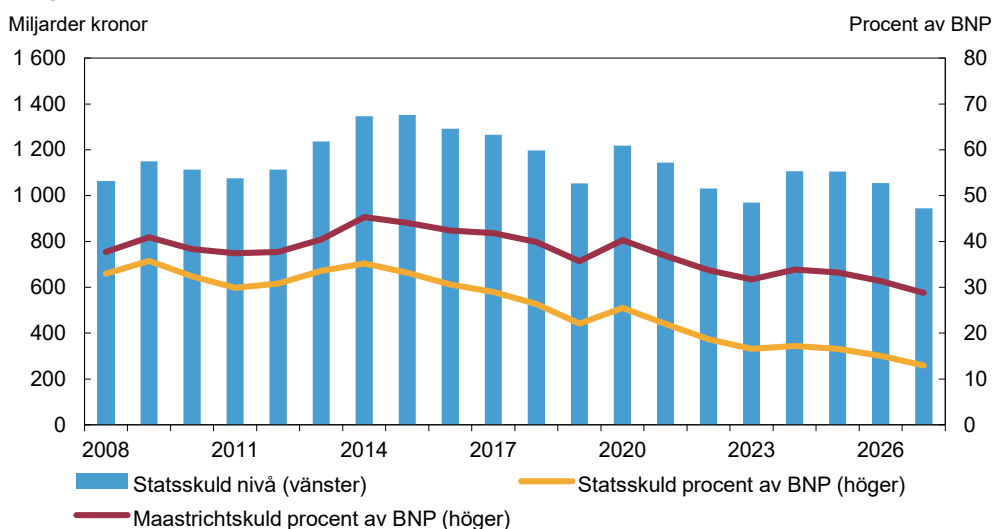
Maastrichtskulden stiger, men är fortsatt låg

Den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld (Maastrichtskulden) stiger i år. Det beror främst på att den svaga konjunkturen gör att skatteintäkterna växer långsamt samtidigt som utgifterna ökar relativt snabbt. Hög inflation de senaste åren bidrar också till att dämpa skatteintäkterna och höja utgifterna eftersom inflationen påverkar både inkomster och utgifter med viss eftersläpning. Dessutom bidrar åtgärder i budgetpropositionen och vårändringsbudgeten för 2024 till skuldökningen. Nästa år stiger skulden ytterligare något, men ökningstakten avtar då konjunkturen återhämtar sig. Mot slutet av prognosperioden sjunker skulden igen.

Skuldkvoten, det vill säga skulden i relation till BNP, stiger i år, men sjunker sedan under resten av prognosperioden. Trots ökningen i år är Sveriges skuldkvot fortfarande betydligt lägre än genomsnittet bland EU-länderna.¹⁶

Statens del av skuldkvoten har minskat trendmässigt under den senaste tioårsperioden, men stiger i år, för att åter sjunka under resten av prognosåren. Kommunernas skuldkvot har i stället ökat de senaste åren, och fortsätter att stiga även i år och nästa år.

Diagram 12 Statsskuld och Maastrichtskuld

Källa: Riksgälden, SCB och ESV

Statsskulden stiger i år och nästa år

Den konsoliderade statsskulden stiger i år, såväl i nivå som i förhållande till BNP. Skuldkvoten beräknas vara strax över 17 procent i slutet av året. Trots ökningen är

¹⁶ Den genomsnittliga skuldkvoten inom EU27 var 81,7 procent i slutet av 2023 enligt Eurostat.

skulden och skuldkvoten fortfarande historiskt låga. Man måste gå tillbaka till åren före 1990-talskrisen för att hitta en lika låg skuldnivå och ända tillbaka till 1960-talet för att hitta en lika låg skuldkvot. Nästa år blir skulden i princip oförändrad i nivå, men sjunker i förhållande till BNP.

Tabell 11 Statsskuldens förändring och nivå

Miljarder kronor om inget annat anges

Statsskuldens förändring och nivå	2023	2024	2025	2026	2027
Statsskuldens förändring	-61	137	-1	-51	-111
varav budgetsaldot (omvänt tecken)	-19	122	9	-41	-103
varav orealiserade valutakursdifferenser	-17	2	0	0	0
varav Riksgäldens förvaltningstillgångar	-20	-17	0	0	0
varav övriga skulddispositioner. m.m.	-5	30	-10	-10	-7
Konsoliderad statsskuld vid årets utgång	970	1 107	1 106	1 055	944
<i>procent av BNP</i>	<i>15,6</i>	<i>17,2</i>	<i>16,6</i>	<i>15,0</i>	<i>12,9</i>

Källa: Riksgälden, SCB och ESV

Skuldkvoten stiger med 1,6 procentenheter i år. BNP-tillväxten i löpande priser sänker kvoten, medan budgetsaldot bidrar till att höja den till följd av ett beräknat underskott i statsbudgeten. Nästa år sjunker skuldkvoten då underskottet i statsbudgeten blir betydligt lägre, samtidigt som bidraget från BNP-tillväxten är fortsatt positivt. I slutet av prognosperioden sjunker skuldkvoten snabbare då statsbudgeten vänder till överskott samtidigt som bidraget från BNP-tillväxten ligger kvar på ungefär samma nivå. De prognostiserade överskotten för 2026 och 2027 beror dock till stor del på ESV:s prognosmetod där vi inte gör några antaganden om ny finanspolitik.

Tabell 12 Dekomponering av statsskuldkvotens förändring

Procentenheter

Skuldkvotens förändring	2023	2024	2025	2026	2027
Skuldkvotens förändring	-1,9	1,6	-0,6	-1,5	-2,1
varav bidrag från BNP-tillväxten	-1,0	-0,6	-0,6	-0,8	-0,6
varav bidrag från budgetsaldot	-0,3	1,9	0,1	-0,6	-1,4
varav bidrag från skulddispositioner m.m.	-0,7	0,2	-0,2	-0,1	-0,1

Källa: Riksgälden, SCB och ESV

Faktaruta

Några olika skuldmått

Det finns flera olika sätt att mäta statlig eller offentlig skuldsättning. Nedan följer en kortfattad beskrivning av några vanligt förekommande mått.

Riksgälden redovisar den **okonsoliderade statsskulden**. Den består av alla Riksgäldens utestående skuldinstrument, oavsett vem som äger dem. Den visar alltså alla lån som Riksgälden tagit upp för statens räkning och kan, något förenklat, sägas vara summan av alla statens budgetsaldon genom tiderna.

Statsskulden bruttoredovisas, vilket innebär att skulder och tillgångar inom skuldförvaltningen redovisas var för sig. Riksgälden beräknar därför även den okonsoliderade skulden med avdrag för vissa finansiella tillgångar. Riksgälden kallar måttet **statens skuld inklusive vidareutlåning och förvaltningstillgångar**.

Några statliga myndigheter äger statspapper. I måttet **konsoliderad statsskuld** räknas dessa innehav bort¹⁷. Måttet ger en bättre bild av statens egentliga skuldsättning och används bland annat i budgetpropositionen, årsredovisning för staten och i ESV:s prognoser. Skillnaden mellan den konsoliderade och den okonsoliderade skulden består framför allt av Kärnavfallsfondens och Insättningsgarantifondens statspappersinnehav. Skillnaden (formellt kallad konsolideringsposten, eller elimineringsposten) var strax under 58 miljarder kronor, eller knappt 1 procent av BNP, i slutet av 2023. Konsolideringsposten redovisas av ESV.

Vid internationella jämförelser används ofta måttet **den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld**, även kallad **Maastrichtskulden**. I måttet ingår hela den offentliga sektorns skulder, dvs. förutom staten även kommuner, regioner och ålderspensionssystemet. Eventuella skulder inom eller mellan de olika delsektorerna räknas bort. Måttet baseras på villkor i Maastrichtfördraget och används bland annat i bedömningen av EU-medlemsländernas offentliga finanser. Det formella EU-kravet är att skulden inte får överstiga 60 procent av BNP. Nära hälften av medlemsländerna avvek dock från målet i slutet av 2023.

Maastrichtskulden ligger också till grund för det skuldankare som ingår i det finanspolitiska ramverket sedan 2019. Enligt skuldankaret ska Sveriges skuld vara 35 procent av BNP med ett toleransintervall på +/- 5 procent. Maastrichtskulden redovisas av SCB.

---

¹⁷ Riksbankens innehav av statspapper räknas däremot inte bort eftersom Riksbanken inte tillhör staten enligt nationalräkenskaperna.

De budgetpolitiska målen

Det strukturella sparandet beräknas ligga under målnivån för överskottsmålet i år. Nästa år ligger det över, men nära, målnivån. Maastrichtskulden ligger under skuldankaret alla prognosår. Kommunsektorns balanskravsresultat bedöms vara positivt men nära noll i år och nästa år.

Strukturellt sparande över målnivån nästa år

Det strukturella sparandet, det vill säga det finansiella sparandet justerat för påverkan från konjunkturen och engångseffekter, beräknas visa underskott på 0,1 procent i år. Det innebär att det ligger under målnivån för överskottsmålet, men det är ingen tydlig avvikelse.

Kapitaltillskottet till Riksbanken är exkluderat ur det strukturella sparandet. Det betraktas som en engångseffekt som inte påverkar budgetutrymmet eller utvärderingen av om överskottsmålet har klarats eller inte (se faktaruta i juniprognosen 2024). Justeringen motsvarar 0,4 procentenheter av potentiell BNP. Men det är inte självklart att det bör betraktas på det viset. Riksbanken kan komma att behöva kapitaltillskott fler gånger i framtiden och då blir det svårt att definiera det som engångseffekter. Samtidigt har tidigare inlevererade överskott från Riksbanken uppgått till betydande belopp som inte exkluderats från det strukturella sparandet då de anses vara av löpande karaktär. Det kan betraktas som inkonsekvent, men ESV väljer tills vidare att se kapitaltillskottet som en engångseffekt då det enligt vår bedömning följer nuvarande principer i det finanspolitiska ramverket.

Tabell 13 Finansiellt sparande i offentlig sektor och indikatorer för överskottsmålet

Procent av BNP respektive procent av potentiell BNP

Indikatorer för överskottsmålet	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Finansiellt sparande	1,0	-0,6	-1,7	0,0	0,9	1,6
Bakåtblickande åttaårssnitt, finansiellt sparande	0,1	0,0	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3
Strukturellt sparande ¹	0,3	0,4	-0,1	0,5	1,0	1,6
BNP-gap	1,1	-1,1	-2,1	-1,3	-0,1	0,0

¹Procent av potentiell BNP

Källa: ESV

Nästa år stärks det strukturella sparandet till 0,5 procent och ligger då över, men nära, målnivån. Det är inte tillräckligt mycket över målnivån för att rymma de förslag på 60 miljarder kronor, motsvarande knappt 1 procent av BNP, som regeringen har kommunicerat att budgetpropositionen för 2025 kommer att innehålla. Däremot kommer Maastrichtskulden sannolikt fortfarande att vara lägre än skuldankaret.

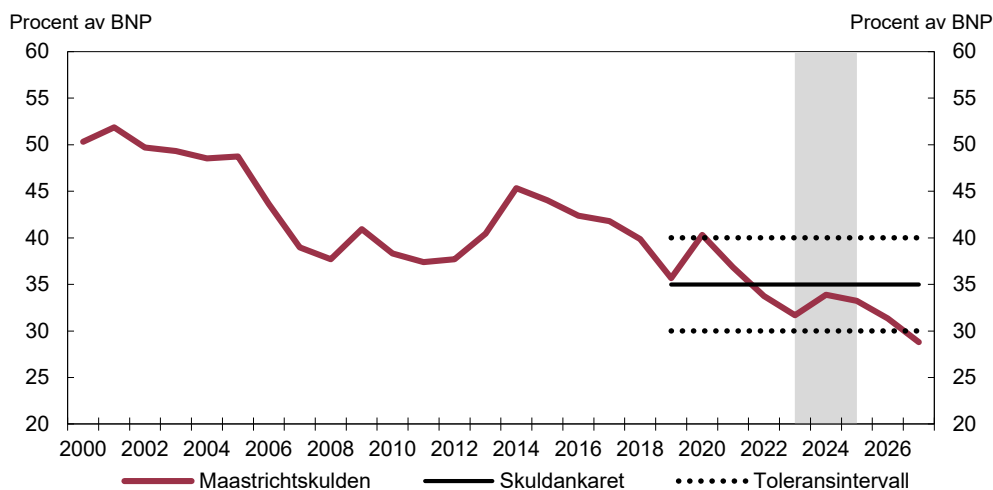
Regeringen har kommunicerat att den är överens med Sverigedemokraterna om att ramen för det militära stödet till Ukraina, som uppgår till 75 miljarder kronor för perioden 2024–2026, inte ska tränga ut andra reformer som de anser nödvändiga och att det blir en avvikelse från överskottsmålet¹⁸. Finanspolitiska rådet har kommenterat att ett undantag av detta slag bör beslutas i brett politiskt samförstånd, annars kan det urholka ramverkets styrande funktion. ESV instämmer i Finanspolitiska rådets bedömning.

¹⁸ www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/05/75-miljarder-kronor-i-militart-stod-till-ukraina/

Det är också svårare att motivera en avvikelse från överskottsmålet om stöden inte är en ren transferering till Ukraina. Enligt ESV:s bedömning kommer det inom ramen finnas utgifter för både återanskaffning av försvarsmateriel som skickats till Ukraina och nyproducerat materiel. Återanskaffningen av försvarsmateriel kommer att belasta budgeten kommande år och kommer att användas av den svenska försvarsmakten. Materielen som hittills skickats till Ukraina har i stor utsträckning betraktats som avskrivet. I ESV:s nuvarande prognos har vi tagit hänsyn till de 13 miljarder kronor som regeringen presenterade i en proposition¹⁹ i maj. Av dessa beräknas det mesta vara återanskaffning av försvarsmateriel, varav 6 miljarder kronor ryms inom vår prognosperiod 2024–2027. Övriga miljarder inom ramen är inte medräknade eftersom det inte är aviserat vad stöden kommer att innehålla och det är också oklart när de kommer att belasta budgeten.

En parlamentarisk kommitté ser för närvarande över målnivån för överskottsmålet²⁰. Kommittén, som ska redovisas sitt uppdrag 15 november 2024, ska bedöma om målnivån är ändamålsenlig och bidrar till långsiktigt hållbara offentliga finanser samtidigt som det ger handlingsutrymme vid kraftiga konjunkturedgångar. Målet ska enligt ramverket ses över vart åttonde år. Kommittén har även i uppdrag att bedöma om ramverket behöver tydligare principer för hur en stabiliserande finanspolitik kan bedrivas när konjunkturen viker. Både målnivån och principerna för ramverket kan därför komma att ändras framöver, men det ska ske först vid nuvarande ramverksperiods slut, dvs. den 1 januari 2027. Det diskuteras att saldomålet justeras till ett balansmål eller ett underskottsmål, bland annat mot bakgrund av den låga Maastrichtskulden. Hur Riksbankens framtida över- respektive underskott ska hanteras i det finanspolitiska ramverket kan också komma att diskuteras i översynen, liksom hur dessa ska hanteras i utvärderingen av den gångna åttaårsperioden.

Diagram 13 Maastrichtskulden och skuldankaret

Anm.: De skuggade åren avser de år som skulden för närvarande utvärderas mot skuldankaret.

Källa: SCB och ESV

¹⁹ Extra ändringsbudget Ytterligare försvarsmateriel och ekonomiskt stöd till Ukraina 2023/24:155.

²⁰ [översyn-av-nivan-pa-malet-for-den-offentliga-sektorns-finansiella-sparande-dir-2023162.pdf \(regeringen.se\)](#)

Stor marginal till utgiftstaket

ESV bedömer att marginalen till utgiftstaket (budgeteringsmarginalen) är stor samtliga prognosår. Som andel av BNP ligger utgiftstaket mellan 26,5 och 27,4 procent för prognosåren. Det är lägre än genomsnittet på drygt 28 procent 2006–2019.²¹

Tabell 14 Uppföljning av de takbegränsade utgifterna

Miljarder kronor om inget annat anges

Marginalen till utgiftstaket	2023	2024	2025	2026	2027
Utgiftstak	1 665	1 747	1 827	1 866	1 935
<i>i procent av BNP</i>	26,8	27,1	27,4	26,6	26,5
Takbegränsade utgifter	1 575	1 691	1 714	1 733	1 749
<i>i procent av BNP</i>	25,4	26,3	25,7	24,7	23,9
Marginal till utgiftstaket	90	56	113	133	186
<i>i procent av utgiftstak</i>	5,4	3,2	6,2	7,2	9,6
Säkerhetsmarginal	-	17	27	37	58
<i>i procent av utgiftstak</i>	-	1,0	1,5	2,0	3,0
Kvarvarande marginal	-	38	85	96	128
<i>i procent av BNP</i>	-	0,6	1,3	1,4	1,8

Anm. Utgiftstaken för 2024–2026 är beslutade av riksdagen. Utgiftstaket för 2027 är regeringens förslag i vårpropositionen för 2024. Säkerhetsmarginalen är ESV:s rekommendation för hur stor marginal som behövs för att klara oväntade utgiftsökningar.

Källa: ESV

Pressat ekonomiskt läge i kommunsektorn

Kommunsektorn som helhet klarar balanskravet i år. Men många enskilda kommuner och regioner väntas ha negativa balanskravsresultat till följd av den svåra ekonomiska situationen som den höga inflationen de senaste två åren har bidragit till. Framför allt har många regioner stora negativa resultat. När det är svårt att klara balanskravet har kommuner och regioner möjlighet att använda resultatutjämningsreserven, där överskott kan sparas för att användas vid ett mer ansträngt läge. Flera kommuner och regioner har interna riktlinjer som anger att resultatutjämningsreserven bara får användas om den årliga tillväxten i det underliggande skatteunderlaget i riket är lägre än den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Det sker i år enligt vår bedömning. De kommuner och regioner som har möjlighet att nyttja resultatutjämningsreserven väntas därför göra det vilket bidrar till att balanskravsresultatet i år blir starkare än resultatet. En liten del av resultatutjämningsreserven utnyttjades redan förra året. Utöver resultatutjämningsreserven kan kommuner och regioner åberopa synnerliga skäl för att avvika från balanskravet. De höga pensionskostnaderna gjorde att flera regioner ansåg att det fanns synnerliga skäl att avvika från balanskravet förra året, utan att behöva återställa det framöver. Det sammanlagda beloppet uppgick till 5 miljarder kronor. Även i år antas flera regioner hänvisa till synnerliga skäl för att avvika från balanskravet. Beloppet antas vara ungefär lika stort som förra året.

²¹ Åren 2020–2022 är inte medräknade i medelvärdet då procentsatsen för dessa år var tillfälligt höga på grund av pandemin. Genomsnittet för dessa år var 31,2 procent.

Tabell 15 Resultat och balanskravsresultat i kommunsektorn

Miljarder kronor om inget annat anges

Resultat i kommunsektorn	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Resultat	43	15	1	22	21	16
<i>Andel av skatter och bidrag, procent</i>	3,5	1,1	0,0	1,6	1,5	1,1
Balanskravsresultat	45	6	6	18	16	11

Källa: ESV

Revideringar sedan juniprognosen

Jämfört med juniprognosen har BNP-tillväxten sänkts i år men höjts något för åren därefter. Lägre energipriser har lett till att KPI har reviderats ner i år och lägre räntenivåer innebär att KPI sänkts även för nästa år. Däremot är bedömningen av utvecklingen på arbetsmarknaden nära oförändrad. Skatteintäkterna har reviderats ner lite i år och nästa år, men höjts 2026–2027. Utgifterna har reviderats upp i år, men ner övriga prognosår. Upprevideringen i år beror på ett kapitaltillskott till Riksbanken. Sparandet i den offentliga sektorn har reviderats ner i år, men upp kommande år. I framförallt staten räknar vi nu med större underskott i år jämfört med föregående prognos till följd av kapitaltillskottet.

Makroekonomisk utveckling

Konjunktoren är svagare i nuläget än vad vi räknade med i juniprognosen. BNP-tillväxten har sänkts med 0,5 procentenheter i år men höjts kommande år. Inflationen har sänkts, framför allt på grund av lägre energipriser.

Tabell 16 Makroekonomiska nyckeltal, revideringar sedan juniprognosen

Skillnad i årlig procentuell förändring i procentenheter, eller skillnad i nivå där det anges

Makroekonomiska nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027
BNP, fasta priser	-0,1	-0,5	0,1	0,1	0,1
Sysselsatta	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
Arbetslöshet, nivå	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Antal arbetade timmar	0,0	-0,2	0,1	0,1	0,2
Löner enligt KL	0,0	0,1	-0,2	-0,2	-0,2
Lönesumma	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
KPIF	0,0	-0,3	0,0	0,1	-0,1
KPI	0,0	-0,3	-0,3	0,3	0,0
Styrränta, vid årets slut, nivå	0,00	-0,50	0,00	0,00	0,00
10-årig statsobligation, nivå	0,0	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Euro/SEK, nivå	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,1
USD/SEK, nivå	0,0	-0,1	-0,1	0,1	0,2

Källa: ESV

Sänkningen av BNP-tillväxten i år förklaras främst av att hushållens konsumtion väntas öka mindre än vad som beräknades i juni. Konsumtionen har inte kommit igång som väntat och hushållen bedöms spara mer. Vi räknar i stället med att konsumtionen kommer öka mer kommande år. Offentlig konsumtion har också sänkts, framför allt statlig konsumtion, till följd av lägre utfall än väntat. Även investeringarna har sänkts i år. Framför allt är det maskininvesteringarna som har sjunkit mer än väntat under första halvåret. Ökningstakten har sänkts även nästa år då potentialen att öka investeringarna inte bedöms vara lika stor som vi räknade med tidigare. Nettoexporten ger däremot ett större bidrag till tillväxten än väntat i år. Importen var oväntat svag under andra kvartalet och nettoexporten minskade därmed inte som vi räknade med.

Arbetsmarknadsläget är ungefär detsamma som i föregående prognos. Sysselsättningen och arbetslösheten har inte reviderats i någon större utsträckning

men antalet arbetade timmar har reviderats ner i år till följd av ett svagt utfall. Vi har lagt in en effekt av folkbokföring av personer som flytt från Ukraina. Det höjer både sysselsättningen och arbetskraften (se faktarutan Folkbokföring av personer som flytt från Ukraina).

Löneutvecklingen väntas i stort sett vara densamma som i juniprognosen och lönesumman har därför inte heller reviderats nämnvärt. Inflationen enligt KPIF har sänkts något i år, vilket främst förklaras av lägre energipriser. Bidraget från energipriserna är lägre även nästa år men då är även hyrorna höjda, vilket gör att KPIF totalt sett är oförändrad. KPI är däremot sänkt även 2025 eftersom räntenivåerna är lägre nu än i föregående prognos.

Den låga inflationen samt signaler från Riksbanken om ytterligare räntesänkningar har gjort att styrräntan är lägre vid årets slut i denna prognos. De långa marknadsräntorna har också sänkts i år och nästa år.

Den senaste tiden har kronan stärks lite mer än väntat och kronan är något starkare mot både euron och dollarn i vår prognos för i år och nästa år jämfört med föregående prognos. De senare prognosåren är däremot kronan något svagare mot både euron och dollarn än i förra prognosen. Det beror på att vi använder oss av ett treårigt medelvärde för växelkursprognosen på längre sikt, i de utfallsmånader som tillkommit har kronan varit svagare jmf med föregående prognos.

Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomsterna i statens budget

Sedan juniprognosen är det sammantaget små revideringar av offentliga sektorns skatteintäkter 2023–2026, medan 2027 reviderats upp. Skatt på arbete har höjts alla prognosår på grund av en högre lönesumma. Skatt på konsumtion och insatsvaror har sänkts 2024–2026, främst på grund av lägre momsintäkter, men en höjning av intäkterna från energi- och koldioxidskatterna gör den sammantagna revideringen mindre.

Intäkterna från skatt på arbete har sänkts 2023 vilket främst förklaras av att särskild löneskatt sänkts. Intäkterna har höjts 2024–2027, vilket till stor del förklaras av en högre lönesumma och högre inkomstindex. Skattereduktion för grön teknik och ROT-avdrag beräknas bli lägre vilket också höjer skatteintäkterna 2023–2027.

Hushållens kapitalskatter har reviderats ner 2024–2026 till följd av lägre kapitalvinster, ränteinkomster, utdelningsinkomster och schablonintäkter. Kapitalvinsterna är nedreviderade på grund av något nedjusterade bostadspriser och utdelningsinkomsterna på grund av utfall. Ränteinkomsterna och schablonintäkterna har justerats ned till följd av lägre räntenivåer. Även ränteutgifterna är nedjusterade till följd av lägre räntenivåer men även till följd av att hushållens lån har reviderats ner. Sammantaget har de lägre räntenivåerna en positiv effekt på intäkterna från hushållens kapitalskatter eftersom effekten på ränteavdragen är större än på ränteinkomsterna och schablonintäkterna.

Intäkterna från skatt på företagsvinster har reviderats upp 2023 eftersom det preliminära beskattningsutfallet som kom i augusti i år talar för att vi låg för lågt tidigare. Intäkterna har justerats upp 2024 då det hittills har inkommit mer preliminärskatt än väntat. Kommande år har reviderats upp ytterligare eftersom vi räknar med att intäkterna som andel av BNP blir högre än vad vi tidigare räknade med.

Avkastningsskatten har reviderats upp 2023 på grund av det preliminära beskattningsutfallet. Höjningen påverkar samtliga år, men från 2025 och framåt är prognosen ändå nedreviderad. Det beror på att vi räknar med en lägre statslåneränta än tidigare för åren 2024–2026. Avkastningsskatten påverkas av statslåneräntan med ett års eftersläpning.

De totala momsintäkterna har reviderats ner för perioden 2023–2027. Revideringen 2023 förklaras av svagare utfall. Revideringarna 2024 och framåt förklaras främst av att hushållens konsumtion är lägre än i föregående prognos. Momsintäkterna revideras också ner något på grund av att skattebaserna i den offentliga sektorn bedöms utvecklas svagare i år jämfört med tidigare bedömning.

Intäkterna från energi- och koldioxidskatterna har reviderats upp 2024 och framåt på grund av att utfallen inkommit högre än vad som beräknades vid föregående prognos.

De restförda och övriga skatterna har reviderats ner 2024–2027 vilket främst beror på en ny bedömning av intäkterna från resolutionsavgifter.

Tabell 17 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster i statens budget, revideringar sedan juniprognosen

Skillnad i miljarder kronor

Offentliga sektorns skatteintäkter	2023	2024	2025	2026	2027
Skatt på arbete	-2,4	4,3	4,6	3,5	2,0
Skatt på kapital	4,5	-1,7	-1,6	0,4	4,2
varav skatt på kapital, hushåll	0,3	-2,6	-1,7	-0,7	1,0
varav skatt på företagsvinster	3,9	2,0	3,6	4,2	4,6
Skatt på konsumtion och insatsvaror	-2,0	-0,6	-1,7	-0,5	1,9
varav mervärdesskatt	-2,0	-5,9	-6,1	-4,8	-3,9
varav energi- och koldioxidskatt	0,0	2,3	2,2	2,3	3,4
varav övriga skatter på energi och miljö	0,0	0,3	-0,2	-0,5	-0,3
Restförda och övriga skatter	0,0	-2,5	-1,4	-1,5	-1,6
Offentliga sektorns skatteintäkter	0,1	-1,3	-0,9	1,0	5,5
varav kommunala skatter	0,0	3,3	3,5	2,6	2,2
varav ålderspensionssystemet	0,0	0,6	0,8	0,5	0,6
Statens skatteintäkter	0,1	-5,2	-5,3	-2,1	2,7
Periodisering av skatter	-0,1	-5,4	-3,5	-2,7	-4,1
Övriga inkomster staten	0,0	5,9	5,8	5,4	5,4
Totala inkomster statens budget	0,0	-4,7	-3,0	0,7	4,1

Källa: ESV

Statens budget – utgifter och saldo

Utgifterna har reviderats upp i år men ner för övriga år i prognosperioden.

Upprevideringen i år beror i huvudsak på ökade utgifter då Riksbanken ska få ett kapitaltillskott på 25 miljarder kronor (UO26). Nedrevideringen kommande år beror till stor del på en lägre avgift till Europeiska unionen till följd av EU-kommissionens förslag på ny budget. Vidare revideras även utgifterna för Föräldrapenning (UO12) samt utgifterna för Garantipension (UO11) ner, medan utgifterna för Aktivitets- och sjukersättning (UO10) har höjts. Undantaget 2024 ger de sammantagna revideringarna av inkomster och utgifter en positiv påverkan på statens budgetsaldo.

Tabell 18 Utgifter på statens budget, utgiftsområden som har reviderats mest sedan juniprognosen

Skillnad i miljarder kronor

Utgiftsområden	2024	2025	2026	2027
UO6 Försvar och samhällets krisberedskap	-1,4	1,2	0,0	-0,1
UO10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	0,8	1,3	1,9	2,8
UO11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0,0	-1,4	-1,9	-1,7
UO12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-0,1	-1,7	-2,3	-3,0
UO13 Integration och jämställdhet	1,1	1,4	0,6	-0,8
UO14 Arbetsmarknad och arbetsliv	0,7	0,0	-0,6	-1,5
UO22 Kommunikationer	1,7	1,0	0,8	0,6
UO26 Statsskuldsräntor m.m.	24,9	0,0	0,6	0,4
UO27 Avgiften till Europeiska unionen	0,5	-9,6	-4,6	-1,6
Totala utgifter statens budget	26,0	-8,8	-5,5	-4,8
Totala inkomster statens budget	-4,7	-3,0	0,7	4,1
Statens budgetsaldo	-30,8	5,8	6,1	8,8

Källa: ESV

Utgifterna för Försvar och samhällets krisberedskap har reviderats ner i år men revideras upp med ungefär motsvarande belopp nästa år. Försvarsmakten fortsätter att utöka sin verksamhet kraftigt i år, men i en något långsammare takt jämfört med vår bedömning i förra prognosen.

Utgifterna för Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning har reviderats upp för samtliga år. Det beror i huvudsak på att inflödet i Aktivitets- och sjukersättningarna har höjts till följd av att fler beviljats ersättning.

Utgifterna för Ekonomisk trygghet vid ålderdom har reviderats ner. Nedrevideringen, som främst skett i garantipensionen, beror på justerat inkomstindex och prisbasbelopp. Även en modelljustering bidrar till nedrevideringen.

Utgifterna för Ekonomisk trygghet för familjer och barn har justerats ner för samtliga år. Sänkningen är marginell för 2024, men kraftigare åren därefter. Den främsta orsaken till revideringen är nedjusteringen av anslagen Föräldrapenning respektive Pensionsrätt för barnår till följd av den nya befolkningsprognosen. Utgifterna beräknas minska ännu mer än tidigare beräknat. Sänkningen av prognosen för utgiftsområdet motverkas av att andelen barn som omfattas av omvårdnadsbidraget ökar.

Utgifterna för Integration och jämställdhet är uppreviderade 2025 och 2026. Det beror på att vi räknar med fler kommunmottagna då massflyktsdirektivet förlängts till mars 2026 samt att personer från Ukraina folkbokförs.

Utgifterna för Arbetsmarknad och arbetsliv har reviderats upp i år men ner 2026 och 2027. Ökningen i år beror främst på att utgifterna för lönegaranti blir högre då fler arbetstagare än väntat får ersättning. Utgifterna för arbetslöshetsförsäkring ökar också i år då vi räknar med fler uttagna dagar per månad. Kommande år blir utgifterna för arbetslöshetsförsäkring lägre då vi räknar med färre öppet arbetslösa. Utgifterna för nystartsjobb och etableringsjobb blir lägre samtliga år då vi räknar med att färre personer har dessa anställningar.

Utgifterna för Kommunikationer har höjts för samtliga år. Uppjusteringen, som är som störst innevarande år, beror på utfallen för de stora investeringsanslagen för utveckling och vidmakthållande av transportinfrastruktur. För följande år har banan

justerats upp med anledning av att en något större andel av de i statsbudgeten tilldelade medlen förväntas gå åt.

Utgifterna för Statsskuldräntor m.m. har reviderats upp kraftigt i år. Det beror på att Riksdagen har beslutat att Riksbanken ska få ett kapitaltillskott på 25 miljarder kronor för att stärka sitt egna kapital. Tillskottet kommer att belasta ett nytt anslag på utgiftsområdet. För övriga prognosår är revideringarna små.

Utgifterna för Avgiften till Europeiska unionen har reviderats ner 2025–2027. Nedrevideringen beror på att EU-kommissionen kommit med förslag på budget för dessa år. Justering av eurokursen minskar utgifterna 2025 men ökar upp dem något de sista prognosåren. En uppreviderad prognos över tullmedel höjer prognosen för tullavgiften alla prognosår.

De offentliga finanserna

Den offentliga sektorns sparande har reviderats ner i år men upp kommande år. Det är framförallt i staten som vi nu räknar med större underskott i år jämfört med föregående prognos. Nedrevideringen i år förklaras främst av högre utgifter till följd av kapitaltillskottet till Riksbanken. Kommande år är i stället utgifterna lägre i staten då bland annat investeringar reviderats ner, vilket bidrar till att höja sparandet. I kommunsektorn är konsumtionsutgifterna uppreviderade i år samtidigt som investeringarna och kapitalutgifterna nu väntas bli högre alla prognosår. Skatteintäkterna väntas bli något högre från och med nästa år samtidigt som kapitalintäkterna är uppreviderade alla år. Sammantaget har utgifterna höjts mer än inkomsterna i kommunsektorn i år medan kommande år är förhållandet det omvända. Underskottet i kommunsektorns sparande blir därmed mindre 2025 och framåt. Sparandet i ålderspensionssystemet visar ett mindre överskott från och med nästa år. Det beror framför allt på att pensionsutbetalningarna har reviderats upp efter en höjning av inkomstindex.

Tabell 19   Finansiellt sparande i offentlig sektor, jämfört med föregående prognos

Skillnad i miljarder kronor

Finansiellt sparande i offentlig sektor	2023	2024	2025	2026	2027
Offentliga sektorns inkomster	8	6	8	9	13
Offentliga sektorns utgifter	10	36	0	0	1
Offentliga sektorns finansiella sparande	-2	-29	8	9	12
Staten	2	-26	8	8	12
Kommunsektorn	-5	-3	2	3	3
Ålderspensionssystemet	1	0	-3	-3	-4

Källa: ESV

Beslut, förslag eller aviseringar som inte har beaktats i prognosen

ESV:s prognoser ska fungera som beslutsunderlag. I prognosen inkluderas därför enbart av riksdagen fattade beslut samt propositioner från regeringen. Det innebär att förslagen i den kommande budgetpropositionen för 2025 inte är beaktade, även om flera av dem redan har presenterats av regeringen. ESV:s prognos utgör därmed ett scenario som visar på läget i statens budget och de offentliga finanserna före förslagen i budgetpropositionen. Se även metodrutan i början av rapporten.

I maj aviserades i den extra ändringsbudgeten om stödpaket till Ukraina en överenskommelse mellan regeringen och Sverigedemokraterna om att införa en ram för det militära stödet till Ukraina för åren 2024–2026. Ramen uppgår till 75 miljarder kronor, fördelat på 25 miljarder kronor per år. ESV har i denna prognos tagit hänsyn till de budgetar som lagts fram hittills²² i år och hur förslagen om stöd i dessa kommer påverka utgifterna i år och kommande år. De stöd till Ukraina och utgiftsökningar i budgeten som enligt överenskommelsen förväntas komma senare under 2024 och de kommande två åren har inte beaktats i denna prognos. I prognosen ingår inte heller den extra ändringsbudget²³ om stöd till Ukraina som beslutades den 10 september 2024.

Prognosberäkningarna slutfördes den 9 september 2024.

²² Extra ändringsbudget Försvarsmateriel och ekonomiskt stöd till Ukraina Prop. 2023/24:76, Vårändringsbudget för 2024 Prop. 2023/24:99 och Extra ändringsbudget Ytterligare försvarsmateriel och ekonomiskt stöd till Ukraina Prop. 2023/24:155.

²³ Extra ändringsbudget Ytterligare materiel och ekonomiskt stöd till Ukraina Prop. 2024/25:6

Tabellbilaga

Tabell 20 Sammanfattande nyckeltal

Sammanfattande nyckeltal	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP, fasta priser, proc. utv.	2,5	-2,0	5,9	1,5	-0,3	0,6	1,8	3,0	1,9
BNP, fasta priser, kalenderkorrigerad, proc. utv.	2,6	-2,3	5,8	1,5	-0,1	0,7	2,0	2,7	1,6
Hushållens konsumtion, proc. utv.	0,8	-3,0	6,0	2,8	-2,3	0,2	2,8	3,5	2,4
Offentlig konsumtion, proc. utv.	0,0	-1,6	3,4	0,7	0,7	1,1	-0,3	-0,1	-0,1
Investeringar, proc. utv.	0,1	1,6	7,3	0,3	-1,4	-1,6	3,3	4,9	2,6
Lager, bidrag till BNP-förändringen	-0,1	-0,7	0,4	1,2	-1,4	0,2	0,2	0,1	0,1
Export, proc. utv.	6,9	-5,5	11,9	6,2	3,2	1,9	2,3	3,6	3,4
Import, proc. utv.	2,0	-6,3	12,8	9,7	-1,1	1,0	3,4	3,7	3,5
Real disponibel inkomst, proc. utv.	2,4	-0,8	4,2	0,2	-0,5	0,6	2,9	1,3	1,5
Hushållens sparande, exklusive tjänste- och premiepensioner, andel av disponibel inkomst	6,4	8,5	7,0	4,5	6,2	6,5	6,6	4,5	3,7
Lönesumma, proc. utv.	3,8	0,8	6,2	6,7	5,3	4,3	4,5	4,1	4,0
Arbetade timmar, kalenderkorrigerade, proc. utv.	-0,2	-3,8	2,3	3,1	1,4	0,0	0,9	0,4	0,3
Arbetslöshet, procent av arbetskraften	6,9	8,5	8,9	7,5	7,7	8,2	7,6	7,5	7,5
Finansiellt sparande i offentlig sektor, mdkr	22	-159	-8	60	-39	-109	-3	63	119
Finansiellt sparande i offentlig sektor, proc. av BNP	0,4	-3,2	-0,1	1,0	-0,6	-1,7	0,0	0,9	1,6
Strukturellt sparande i offentlig sektor, proc. av potentiell BNP	0,1	-1,9	-1,3	0,3	0,4	-0,1	0,5	1,0	1,6
Offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld (Maastrichtskulden), proc. av BNP	35,7	40,3	36,8	33,8	31,7	33,9	33,2	31,3	28,8
Skattekvot, proc. av BNP	43,0	42,6	42,8	42,5	41,4	41,1	41,4	41,2	41,4
Totala utgifter på statens budget, mdkr	944	1 219	1 113	1 123	1 224	1 390	1 372	1 381	1 374
Takbegränsade utgifter, mdkr	1 308	1 501	1 551	1 559	1 575	1 691	1 714	1 733	1 749
varav Ålderspensionssystemet, mdkr	318	329	335	348	361	366	383	392	408
Marginal till utgiftstaket, mdkr	43	242	144	75	90	56	113	133	186
Budgetsaldo, mdkr	112	-221	78	164	19	-122	-9	41	103
Statsskuld, proc. av BNP	20,9	24,3	20,9	17,6	15,6	17,2	16,6	15,0	12,9

Källa: SCB och ESV

Tabell 21 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget 2019–2027

Miljarder kronor

Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Skatt på arbete	1 265,6	1 250,5	1 329,1	1 400,6	1 474,5	1 530,0	1 597,8	1 672,1	1 744,8
<i>Direkta skatter</i>	660,8	668,7	694,3	724,1	749,6	772,3	807,1	847,8	889,0
Kommunal skatt	748,2	766,1	806,4	852,5	893,3	931,2	972,2	1 012,6	1 059,2
Statlig skatt	56,3	50,3	56,3	60,7	56,3	63,1	64,7	69,5	71,7
Jobbskatteavdrag	-126,8	-128,1	-131,8	-146,3	-159,3	-182,3	-189,4	-192,8	-199,0
Husavdrag	-15,3	-16,8	-18,9	-19,1	-18,1	-18,2	-18,8	-19,9	-21,0
Övrigt	-1,7	-2,8	-17,8	-23,8	-22,6	-21,6	-21,7	-21,8	-21,9
<i>Indirekta skatter</i>	604,8	581,8	634,7	676,5	724,9	757,7	790,7	824,3	855,8
Arbetsgivaravgifter	588,6	594,9	629,3	669,5	707,6	736,6	769,0	802,0	833,7
Egenavgifter	11,1	11,7	11,5	11,8	12,0	12,1	12,3	12,5	12,7
Särskild löneskatt	49,4	50,8	51,9	58,3	62,1	64,2	66,5	69,1	71,8
Nedsättningar	-3,7	-34,9	-15,4	-17,3	-8,3	-5,4	-5,5	-5,5	-5,6
Tjänstegruppliv m.m.	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Avgifter till premiepensionssystemet	-41,1	-41,3	-43,2	-46,4	-49,1	-50,4	-52,3	-54,3	-57,3
Skatt på kapital	282,2	271,8	355,9	365,6	358,2	390,1	408,1	432,6	452,1
Skatt på kapital, hushåll	69,6	66,0	104,6	92,9	69,2	76,9	89,2	97,9	103,2
Skatt på företagsvinster	153,4	149,3	183,6	193,0	203,8	214,9	221,2	232,8	242,4
Avkastningsskatt	5,3	5,6	6,7	8,3	20,0	30,9	28,3	30,9	34,5
Fastighetsskatt	34,4	34,6	36,1	38,6	40,0	41,8	43,7	44,6	45,0
Stämpelskatt	12,3	12,7	15,5	15,8	10,3	11,6	11,8	12,0	12,2
Kupongskatt m.m.	7,2	3,6	9,4	12,3	9,4	8,5	8,5	9,0	9,3
Riskskatt för kreditinstitut				4,7	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Skatt på konsumtion och insatsvaror	603,7	608,9	658,6	718,2	725,4	716,4	744,4	780,4	811,2
Mervärdesskatt	461,3	467,9	511,0	559,6	557,4	567,3	593,8	628,1	655,8
Skatt på tobak m.m.	11,9	11,9	11,9	13,2	11,5	13,3	13,5	13,4	13,8
Skatt på etylalkohol	4,5	5,2	5,6	5,5	5,6	5,4	5,4	5,4	5,4
Skatt på vin m.m.	6,1	6,6	6,6	6,5	6,9	7,2	7,2	7,2	7,2
Skatt på öl	4,3	4,5	4,5	4,6	4,7	5,4	5,4	5,4	5,4
Energiskatt	52,2	52,6	53,8	44,7	45,6	47,2	48,0	49,1	51,1
Koldioxidskatt	22,2	20,4	21,9	21,2	22,7	24,7	25,4	25,0	24,8
Övriga skatter på energi och miljö	7,8	5,9	5,7	24,4	34,4	9,2	8,0	8,2	8,5
Skatt på vägtrafik	20,7	21,6	22,5	22,5	22,0	22,0	22,1	22,2	22,3
Skatt på import	6,9	6,2	7,3	9,3	7,9	7,8	8,1	8,6	9,0
Övriga skatter	5,9	6,2	7,6	6,6	6,7	6,9	7,4	7,7	7,9
Restförda och övriga skatter	11,5	6,8	-6,7	9,0	9,3	9,2	9,8	9,9	15,9
Restförda skatter	-5,0	-10,0	-16,1	-13,7	-13,0	-16,0	-15,0	-11,0	-10,0
Övriga skatter	16,5	16,8	9,4	22,7	22,4	25,2	24,9	20,9	25,9
Totala skatteintäkter	2 162,9	2 137,9	2 336,8	2 493,4	2 567,4	2 645,7	2 760,1	2 895,0	3 024,0
EU-skatter	6,9	6,2	7,3	9,3	7,9	7,8	8,1	8,6	9,0
Offentliga sektorns skatteintäkter	2 156,1	2 131,7	2 329,5	2 484,1	2 559,5	2 637,9	2 752,0	2 886,4	3 015,0
Kommunalskatt	766,8	785,4	827,1	873,9	915,7	955,3	997,2	1 038,2	1 085,0
Avgifter till ålderspensionssystemet	266,5	269,1	283,5	300,5	315,6	328,9	344,9	357,6	372,6
Statens skatteintäkter	1 122,7	1 077,2	1 218,9	1 309,6	1 238,2	1 353,7	1 409,9	1 490,5	1 557,4
Periodiseringar	-12,8	-41,9	16,4	16,1	-10,1	-21,2	-9,1	-1,5	2,2
Uppbördsförskjutningar	9,0	4,9	-23,8	28,1	40,3	-1,0	-2,3	3,2	5,0
Betalningsförskjutningar	-23,9	-17,1	40,7	-8,5	-41,1	-36,1	-23,7	-11,6	-5,8

Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
varav kommuner	-3,4	-7,0	36,4	34,3	-13,4	-15,1	-6,7	-4,8	0,9
varav AP-systemet	-1,0	-1,1	7,3	-0,9	2,2	-0,9	1,0	1,2	1,2
varav privat sektor	-18,9	-8,7	-3,7	-43,1	-30,2	-19,9	-19,7	-9,8	-9,8
varav kyrkan	-0,7	-0,4	0,5	1,2	0,4	-0,2	1,6	1,8	1,9
varav EU	0,0	0,0	0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Anstånd	2,2	-29,7	-0,5	-3,5	-9,4	15,9	16,9	6,9	2,9
1000 Statens skatteinkomster	1 109,4	1 037,4	1 235,1	1 308,1	1 318,1	1 332,5	1 400,8	1 489,0	1 559,5
Övriga inkomster	-53,8	-38,8	-43,8	-22,0	-75,1	-64,1	-38,4	-67,0	-82,3
2000 Inkomster av statens verksamhet	35,3	46,1	43,3	71,9	55,8	44,8	42,8	42,8	43,9
3000 Inkomster av försäld egendom	0,0	0,8	0,0	0,9	0,1	0,9	0,0	0,0	0,0
4000 Återbetalning av lån	0,8	0,7	1,1	1,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6
5000 Kalkylmässiga inkomster	14,2	16,2	17,8	18,2	19,9	22,0	23,9	24,1	22,9
6000 Bidrag från EU m.m.	12,6	14,2	14,6	15,6	18,3	15,8	47,9	18,6	13,5
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-116,7	-116,9	-120,6	-130,0	-169,6	-148,1	-153,5	-153,1	-163,2
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totala inkomster	1 055,5	998,5	1 191,3	1 286,1	1 242,9	1 268,3	1 362,4	1 422,1	1 477,2
Totala utgifter	943,6	1 219,1	1 113,4	1 122,5	1 223,8	1 390,2	1 371,9	1 380,9	1 374,0
Budgetsaldo	111,9	-220,6	77,9	163,6	19,1	-121,8	-9,5	41,1	103,2

Anm.: Samtliga belopp redovisas i innevarande års budgetstruktur. Elstöden till hushåll och företag på 17,6 miljarder kronor 2022 respektive 26,2 miljarder kronor 2023 bokförs som flaskhalsintäkter och redovisas under Övriga skatter på energi och miljö i tabellen ovan.

Källa: SKV och ESV

Tabell 22 Utgifter på statens budget 2019–2027

Miljarder kronor

Utgiftsområde	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1 Rikets styrelse	15,0	15,7	16,4	17,6	18,3	19,6	18,8	19,8	19,4
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	16,6	17,0	16,9	17,3	18,9	20,9	21,5	21,7	22,1
3 Skatt, tull och exekution	11,5	12,1	12,5	12,8	13,4	16,8	14,2	14,4	14,7
4 Rättsväsendet	49,4	53,0	57,2	61,5	69,8	79,1	84,0	90,5	92,2
5 Internationell samverkan	2,3	2,1	1,8	3,4	2,2	2,4	2,2	2,2	2,2
6 Försvar och samhällets krisberedskap	60,5	63,0	70,5	83,5	96,0	128,3	139,3	140,5	139,3
7 Internationellt bistånd	44,2	46,5	47,5	46,2	46,5	49,8	47,2	48,3	48,4
8 Migration	11,8	9,6	8,2	11,7	12,0	12,3	11,1	10,4	10,6
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	79,6	101,8	138,0	118,2	108,8	115,3	109,4	104,9	101,7
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	97,9	117,9	113,1	114,3	110,6	121,8	123,0	123,5	126,3
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34,5	36,7	38,0	46,3	56,4	63,7	62,9	57,7	57,9
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	97,3	99,9	101,1	101,1	101,7	103,0	102,2	103,9	104,8
13 Integration och jämställdhet	13,4	8,5	6,2	5,4	4,5	4,8	6,2	4,4	2,6
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	77,0	87,2	91,9	78,4	79,8	89,1	87,4	87,2	86,7
15 Studiestöd	22,8	25,1	26,6	25,5	25,3	28,5	30,8	32,2	33,5
16 Utbildning och universitetsforskning	78,5	83,0	91,4	93,0	93,0	97,9	96,4	96,3	96,4
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	15,8	20,4	22,7	19,7	16,7	16,6	16,6	16,3	16,1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3,1	3,8	5,2	7,7	5,9	5,8	2,1	2,0	1,6
19 Regional utveckling	3,3	3,2	3,2	3,4	3,7	3,3	3,6	3,9	3,6
20 Klimat, miljö och natur	9,4	11,0	16,7	20,7	17,9	15,9	12,7	13,0	13,7
21 Energi	2,3	3,4	3,4	12,6	4,4	5,0	5,2	4,4	3,2
22 Kommunikationer	58,6	65,2	72,1	72,9	80,4	85,4	92,3	97,2	97,6
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	20,8	20,0	19,6	21,9	18,6	21,3	21,5	19,9	20,2
24 Näringsliv	7,3	60,4	30,4	10,3	7,6	7,9	7,0	6,9	6,9
25 Allmänna bidrag till kommuner	120,1	158,0	153,2	157,0	157,9	174,4	169,4	170,1	167,5
26 Statsskuldräntor m.m.	22,2	19,6	-1,3	27,2	31,6	47,5	30,3	26,7	21,7
27 Avgiften till Europeiska unionen	37,7	47,2	52,3	48,2	43,6	36,1	45,1	49,2	51,9
Summa utgiftsområden	1 012,9	1 191,1	1 214,7	1 238,0	1 245,7	1 372,6	1 362,1	1 367,4	1 362,8
Summa utgiftsområden exklusive räntor	990,7	1 171,5	1 216,0	1 210,8	1 214,1	1 325,1	1 331,9	1 340,7	1 341,1
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-66,9	21,3	-97,0	-110,9	-11,5	17,2	9,4	15,2	10,8
Kassamässig korrigering	-2,4	6,8	-4,3	-4,5	-10,4	0,4	0,4	-1,6	0,4
Totala utgifter	943,6	1 219,1	1 113,4	1 122,5	1 223,8	1 390,2	1 371,9	1 380,9	1 374,0
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	317,6	329,4	334,6	347,9	360,9	366,4	382,6	391,9	407,5
Summa takbegränsade utgifter	1 308,3	1 500,8	1 550,6	1 558,7	1 574,9	1 691,5	1 714,5	1 732,6	1 748,6
Totala inkomster	1 055,5	998,5	1 191,3	1 286,1	1 242,9	1 268,3	1 362,4	1 422,1	1 477,2
Budgetsaldo	111,9	-220,6	77,9	163,6	19,1	-121,8	-9,5	41,1	103,2

Anm.: Utgiftsområdena redovisas enligt strukturen i budgetpropositionen för 2024.

Källa: ESV

Kontaktpersoner

Område	Namn	Telefonnummer
Utgifter	Anna Daniels	08-690 44 16
Utgifter	Karin Edlund	08-690 44 58
Inkomster	Björn Andersson	08-690 44 01
Inkomster	Lina Landström	08-690 43 71
Makroekonomisk utveckling	Ann-Sofie Öberg	08-690 43 88
Makroekonomisk utveckling	Lina Landström	08-690 43 71
Offentliga finanser och budgetpolitiska mål	Ann-Sofie Öberg	08-690 43 88
Offentliga finanser och budgetpolitiska mål	Håkan Carlsson	08-690 44 48

Kontakt via e-post: fornamn.efternamn@esv.se, prognos@esv.se

Svensk ekonomi är i lågkonjunktur och BNP har inte ökat på närmare tre år. Arbetsmarknaden vänder trots det uppåt igen under året. Nästa år blir tillväxten starkare och arbetslösheten faller tillbaka. Lågkonjunkturen och ett kapitaltillskott till Riksbanken bidrar till att den offentliga sektorns finansiella sparande visar ett underskott på strax under 110 miljarder kronor i år. Underskottet blir störst i staten där utgifterna ökar betydligt mer än inkomsterna. Nästa år stärks sparandet i den offentliga sektorn. Förstärkningen sker i såväl staten som kommunsektorn och ålderspensionssystemet. Samtidigt är den offentliga skulden lägre än skuldankaret.

ESV gör Sverige rikare

- Vi har kontroll på statens finanser, utvecklar ekonomistyrningen och granskar Sveriges EU-medel
- Vi arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna

Ekonomistyrningsverket
Drottninggatan 89
Box 45316
104 30 Stockholm
Tfn 08-690 43 00
www.esv.se